

**Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально – науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки**

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему:

**«Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки
підприємства (на прикладі Товариства з обмеженою
відповідальністю «Церсаніт Інвест»))»**

Виконала:

студент 7 курсу заочної форми навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»
(Управління фінансово-економічною
діяльністю)
Федюк Софія Ігорівна

Керівник:

к.е.н., доцентка
Ляхович Ольга Олександрівна

Рецензент:

д.е.н, проф.
Мельник Леонід Васильович

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістерського рівня вищої освіти на тему «Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «Церсаніт Інвест»)» / С.І. Федюк. Рівне : НУВГП, 2024. 94 с.

У магістерській роботі досліджено сутнісну характеристику економічної безпеки підприємства. Наведено основні методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства та досліджено механізм її забезпечення. Здійснено аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Церсаніт Інвест» у контексті оцінки рівня його економічної безпеки. Здійснено обґрунтування впровадження механізму управління економічної безпеки підприємства та обґрунтовано заходи щодо забезпечення її на прикладі ТОВ «Церсаніт Інвест».

Ключові слова: оцінка, аналіз, економічна безпека, підприємство, механізм забезпечення.

ANNOTATION

Qualification work of the master's level of higher education on the topic “The mechanism for ensuring the economic security of business entities (on the example of the Cersanit Invest Liability Exchange Society)” / S.I. Fediuk. Rivne: NUWEE, 2024. 94 p.

In the master's thesis, the essential characteristics of the economic security of the enterprise were investigated. The main methodical approaches to assessing the level of economic security of the enterprise are given and the mechanism of its security is investigated. An analysis of the financial and economic condition of LLC "Cersanit Invest" was carried out in order to assess the level of its economic security. The justification of the implementation of the management mechanism of the economic security of the enterprise was made and the measures to ensure it were substantiated using the example of Cersanit Invest LLC.

Key words: assessment, analysis, economic security, enterprise, provisioning mechanism.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Сутність економічної безпеки суб'єктів господарювання.....	8
1.2. Підходи до оцінки економічної безпеки підприємства.....	13
1.3. Механізм забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ».....	29
2.1. Загальна економіко-організаційна характеристика підприємства.....	29
2.2. Аналіз факторів впливу на економічну безпеку підприємства.....	40
2.3. Параметричний аналіз економічної безпеки підприємства	48
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ».....	60
3.1. Пріоритетні напрями зміцнення економічної безпеки ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ»	60
3.2. Обґрунтування заходів підвищення рівня економічної безпеки підприємства.....	67
3.3. Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства.....	76
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	85
ДОДАТКИ.....	94

ВСТУП

У сучасних умовах нестабільності економічного середовища, загострення конкурентної боротьби та глобальних викликів, таких як фінансові кризи, коливання цін на ресурси та загроза кібератак, питання забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності набуває особливої актуальності. Економічна безпека підприємства є запорукою його сталого розвитку, конкурентоспроможності та ефективного функціонування в довгостроковій перспективі. Вона передбачає комплекс заходів, спрямованих на захист підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз, а також створення умов для його стабільної діяльності навіть у несприятливих обставинах.

Особливу роль у забезпеченні економічної безпеки відіграє механізм її реалізації, який включає діагностику ризиків, моніторинг фінансового стану, управління ресурсами та розробку стратегічних рішень. Розробка ефективного механізму економічної безпеки для підприємства, такого як Товариство з обмеженою відповідальністю «Церсаніт Інвест», є надзвичайно важливою для забезпечення конкурентоспроможності в умовах сучасності та умовах мінливого ринку.

Систему економічної безпеки підприємства та особливості щодо її формування, впливу та ефективності досліджували науковці: Прохорова В., Крутова А., Дяченко К., Ареф'єва О., Пілецька С., Коритько Т., Сафонік Н., Спіфанова І., Джеджула В. та інші. У працях Мосцевенко К., Череп А., Дашко І., Огренич Ю., Ковальчук А., Овчаренко Л. та інших, де авторами досліджувались фактори щодо формування економічної безпеки як внутрішніх так і зовнішніх.

Однак під дією змін і необхідності адаптації до поточних викликів підприємств існує нагальна потреба щодо постійного визначення впливу різних факторів на систему економічної безпеки підприємства, що набуває актуальності. Актуальність теми дослідження також зумовлена необхідністю підвищення стійкості суб'єктів господарювання до негативних зовнішніх впливів та пошуку нових підходів до управління економічною безпекою.

Об'єктом дослідження – фінансово-економічна діяльності ТОВ «Церсаніт Інвест». Предмет дослідження – теоретичні та методичні засади формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства.

Мета дослідження полягає у теоретико-методичному обґрунтуванні механізму забезпечення економічної безпеки підприємства.

Відповідно для досягнення мети дослідження були поставлені такі завдання:

- визначити сутність та роль економічної безпеки підприємства;
- обґрунтувати методичні основи визначення рівня економічної безпеки підприємства;
- охарактеризувати сутність механізму забезпечення економічної безпеки підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «Церсаніт Інвест»;
- здійснити оцінку параметрів фінансово-економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест»;
- розрахувати рівень фінансово-економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест»;
- розробити методичні засади формування механізму забезпечення економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест»;
- обґрунтувати заходи щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест».

Реалізація поставлених завдань дозволить підприємству не лише підвищити свій рівень захищеності, а й досягти нових показників ефективності діяльності. Значущість роботи полягає в можливості використання її результатів не лише для конкретного підприємства, а й для інших суб'єктів господарської діяльності, що прагнуть зміцнити свою економічну стабільність у сучасних ринкових умовах.

У роботі були використані наступні методи наукового дослідження: порівняння, аналіз, синтез, статистичний, узагальнення, порівняння,

моделювання та прогнозування, кореляційно-регресійний аналіз. До базових інформаційних джерел наукового дослідження віднесено напрацювання вітчизняних та зарубіжних вчених у формі наукових статей, монографій, підручників, посібників та ін., а також фінансово-аналітична звітність ТОВ «Церсаніт Інвест» та ін.

Магістерська кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи 94 сторінки друкованого тексту, містить 26 таблиць, 16 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність економічної безпеки суб'єктів господарювання

Поточний розвиток економіки України відзначається значною динамікою та високим рівнем невизначеності в усіх сферах її функціонування. Це створює серйозні перепони на шляху досягнення сталого розвитку вітчизняних підприємств. Зазначені суб'єкти господарювання працюють у складних умовах, які характеризуються нестабільністю, численними ризиками та непередбачуваними змінами у зовнішньому середовищі.

У таких умовах підприємства стикаються з великим спектром викликів, які загрожують їхньому існуванню, що змушує їх активно шукати інноваційні підходи до зменшення ризиків і мінімізації загроз для своєї діяльності. Враховуючи це, важливою складовою їхнього розвитку стає розробка й реалізація ефективної стратегії забезпечення економічної безпеки, яка б сприяла досягненню стабільності, конкурентоспроможності та довготривалого ефективного функціонування.

Таким чином, питання економічної безпеки підприємств набуває особливої актуальності, адже воно забезпечує не лише адаптацію до зовнішніх змін, але й створює умови для подальшого зростання та розвитку суб'єктів господарювання.

Питання цієї проблематики широко висвітлено в роботах провідних науковців, серед яких Васильців Т.Г., Зубок М.І., Жихор О.Б., Ортинський В.Л., Сазонець І.Л. [14,22, 25,56] та багато інших.

Зростання нестабільності в сучасному зовнішньому середовищі значно посилює актуальність проблеми забезпечення економічної безпеки, що вимагає більшої уваги з боку дослідників і практиків. Основною метою даного дослідження є вивчення концепції економічної безпеки підприємства та аналіз її ключових складових.

В українській економічній науці питання «економічної безпеки підприємства» розглядається відносно недавно, як окремий напрямок досліджень. Перші праці у цій галузі з'явилися в Україні на початку 1990-х років.

Аналіз наукових публікацій свідчить про те, що серед науковців, які займаються цією проблематикою, немає єдиного підходу до визначення поняття «економічна безпека підприємства» (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Поняття економічної безпеки підприємства

Автор	Визначення
Васильців Т.Г. [14]	Економічна безпека підприємства – це такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найбільш ефективне використання ресурсів, інтелектуального та кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування.
Зубок М. І. [22]	Під економічною безпекою суб'єктів підприємництва слід розуміти стан, за якого забезпечується економічний розвиток і стабільність діяльності підприємства, банку, гарантований захист їх ресурсів, здатність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни внутрішньої і зовнішньої ситуації.
Жихор О. Б. [25]	Під безпекою підприємства слід розуміти стан його стабільної діяльності, за якого реалізуються програми, забезпечується прибуток і захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників
Ортинський В.Л. [56]	Економічна безпека підприємства - це захищеність його потенціалу від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення.
Сазонець І.Л. Покропивний С.Ф. [66]	Економічна безпека підприємства – це такий стан корпоративних ресурсів і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективне їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам).

З аналізу даних, представлених у таблиці 1.1, можна відзначити, що існує велика кількість підходів до трактування поняття «економічна безпека підприємства». Водночас можна дійти висновку, що економічна безпека підприємства — це багатогранна характеристика, яка відображає стан максимально ефективного використання всіх доступних ресурсів суб'єкта господарювання. Вона спрямована на запобігання, пом'якшення або нейтралізацію впливу різноманітних загроз і ризиків, що виникають як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі, або ж під час непередбачуваних ситуацій. Отже, економічна безпека підприємства є фундаментом, який гарантує стабільність його роботи та створює умови для динамічного розвитку як у теперішньому часі, так і в довгостроковій перспективі.

Для управління економічною безпекою підприємства важливим аспектом є визначення основних її складових. Складові економічної безпеки підприємства — це сукупність основних напрямів його економічної безпеки, істотно відмінних один від одного за своїм змістом.

У своїх дослідженнях Ареф'єва О.В. та Кузенко Т.Б. виділяють кілька функціональних складових економічної безпеки, серед яких фінансова, інтелектуальна, техніко-технологічна, політико-правова, ресурсна, екологічна, соціальна, інформаційна, силова та безпека праці [19].

Ільяшенко С.Н. [28] у своїх дослідженнях додає до наведених складових економічної безпеки підприємства ринкову та інтерфейсну складові. Вони визначають рівень відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім умовам, що формуються в ринковому середовищі, а також надійність взаємодії підприємства з економічними контрагентами. Це включає в себе оцінку контрактів, тенденцій розвитку та економічного потенціалу підприємства.

Також ряд науковців, зокрема Отенко І. П., Іващенко Г. А. та Воронков Д. К., застосовують ресурсно-функціональний підхід для визначення основних складових економічної безпеки підприємства. Окрім уже згаданих складових, вони додають наступні елементи:

- виробнича безпека;
- податкова безпека;
- безпека матеріалів;
- силова безпека;
- захист комерційної таємниці й конфіденційної інформації;
- комп'ютерна безпека;
- внутрішня безпека;
- безпека будинків і споруд;
- фізична безпека;
- безпека зв'язку;
- безпека господарсько-договірної діяльності;
- безпека перевезень вантажів і осіб;
- безпека рекламних, культурних, масових заходів, ділових зустрічей і переговорів;
- протипожежна безпека;
- радіаційно-хімічна безпека;
- конкурентна розвідка;
- інформаційно-аналітична робота;
- пропагандистське забезпечення, соціально-психологічна, профілактична робота серед персоналу і його навчання з питань економічної безпеки;
- експертна перевірка механізму системи безпеки [57].

На мою думку, виділення такого широкого складу економічної безпеки є занадто загальним і включає елементи, які мають неекономічний характер, хоча й мають певний зв'язок з економічною безпекою підприємства. Тому, вважаю, що до основних складових економічної безпеки підприємства слід відносити лише ті, що стосуються виключно економічних відносин або базуються на них. Після аналізу складових економічної безпеки, виділених різними науковцями, пропоную розглянути наступну систему складових і дати їм сутнісну характеристику (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Складові економічної безпеки підприємства*

Назва	Сутнісна характеристика
Фінансова	Оптимальний стан використання фінансових ресурсів підприємства, що проявляється через досягнення найвищих показників ефективності фінансової діяльності організації.
Техніко - технологічна	Це відображає рівень технологічного оснащення підприємства, а також забезпечує впровадження передових технологій для підтримки та підвищення конкурентоспроможності продукції, а також для оптимізації витрат на виробництво.
Кадрова-інтелектуальна	Це полягає у збереженні та розвитку кадрового й інтелектуального потенціалу підприємства, що включає ефективне управління персоналом та підвищення продуктивності його роботи.
Політико-правова	Комплексне правове забезпечення діяльності підприємства, що включає суворе дотримання ним та його працівниками всіх вимог чинного законодавства.
Екологічна	Виконання екологічних стандартів у процесі технології виробництва та випуску продукції, а також зменшення витрат підприємства, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища.
Інтерфейсна	Визначає надійність співпраці з економічними партнерами. Охоплює забезпечення привабливості підприємства та його продукції для споживачів, зміцнення конкурентних позицій і можливість застосування стратегії високих цін.

Джерело: складено автором на основі [22, 25, 56, 19, 28, 57]

Варто зазначити, що система складових економічної безпеки підприємства є індивідуальною та залежить від численних факторів, як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємства.

У сучасних умовах господарювання забезпечення надійної економічної безпеки підприємства можливе лише за умови комплексного та системного підходу до її організації. Ця система повинна давати змогу оцінити перспективи розвитку підприємства, розробити тактику та стратегію його росту, мінімізувати наслідки негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, а також нових загроз і ризиків.

Таким чином, за результатами дослідження була визначена система складових економічної безпеки підприємства, які, на мою думку, дозволять підприємству бути стійким до загроз як внутрішнього, так і зовнішнього середовища, а також забезпечать його стабільне функціонування та розвиток у поточному і майбутньому. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку є розробка та впровадження системи управління економічною безпекою в практичну діяльність вітчизняних підприємств.

1.2. Підходи до оцінки економічної безпеки підприємства

Під час оцінки економічної безпеки підприємства важливим є визначення «рівня економічної безпеки», що аналізується в процесі підбиття підсумків і прогнозування економічного розвитку. В ході аналізу та підведення результатів розвитку підприємства доцільно встановити фактично досягнутий рівень економічної безпеки. У процесі прогнозування економічного розвитку підприємства здійснюється розрахунок ймовірного рівня економічної безпеки на майбутній період.

Огляд літератури виявив відсутність єдиних та загальноприйнятих визначень фінансово-економічної безпеки та методів її оцінювання. Це пояснюється, з одного боку, складністю самих розрахункових процедур, а з іншого — суб'єктивним підходом до визначення рівня безпеки, який вважається достатнім з огляду на ймовірність того, що загрозлива подія не реалізується [29, 86].

Особливості господарської діяльності, які спричиняють виникнення економічних загроз, знаходять своє відображення в структурі економічної безпеки, охоплюючи всі її складові: фінансову, інтелектуальну, кадрову, технологічну, політико-правову, екологічну, інформаційну та владну.

Такі функціональні компоненти можна згрупувати таким чином:

1. За зовнішніми факторами впливу на господарську діяльність виділяють як інформаційні, так і економічні складові;

2. За внутрішніми процесами господарської діяльності - фінансові, технічні, технологічні, інтелектуальні;

3. За характером заходів безпеки - владні, політичні, правові та кадрові.

Таким чином, можна зробити висновок, що фінансово-економічну безпеку підприємства можна оцінювати як з точки зору зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Деякі дослідники вважають, що стан фінансово-економічної безпеки підприємства можна оцінити за допомогою окремих показників, таких як фінансові, інтелектуально-кадрові, інформаційні, техніко-технологічні та інші. При цьому основним критерієм фінансово-економічної безпеки підприємства є його фінансовий стан.

Як зазначають А.Д. Бурикін і А.Л. Наседкін, «фінансово-економічна безпека підприємства залежить від показників його фінансово-економічного стану, які свідчать не лише про ефективність безпеки, а й про конкурентоспроможність. Важливим інструментом як для тактичного, так і стратегічного планування є фінансовий аналіз підприємства, який виступає одним з механізмів забезпечення сталого розвитку як самого підприємства, так і регіону загалом» [9, 63]. Однак з таким підходом до ролі фінансового аналізу важко повністю погодитись, оскільки сам по собі аналіз не є інструментом розвитку підприємства, а лише дозволяє виявити фактори, які можуть впливати на його діяльність.

Оцінка економічної безпеки передбачає порівняння фактичних результатів із пороговими значеннями. Якщо фактичні значення параметрів не перевищують порогових значень, це свідчить про те, що підприємство перебуває в безпечній

зоні. У випадку, коли фактичні значення перевищують порогові, підприємство потрапляє в зону ризику. Така ситуація є характерною не лише для промислових підприємств із нестабільною економікою, але й для економічно благополучних компаній.

Коли частина фактичних значень параметрів перевищує порогові значення, а інші залишаються в межах допустимих значень, рівень економічної безпеки підприємства не можна оцінити лише шляхом простого співвідношення параметрів, що виходять за межі порогових значень, і тих, що залишаються в межах. Важливо враховувати значущість кожного параметра для підприємства, що можна визначити за допомогою методу експертних оцінок.

Порівнюючи фактичні результати з нормативними значеннями показників, можна визначити, в яких сферах фінансової діяльності підприємство опиняється в зоні ризику. Зокрема, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності є нижчим за нормативне значення, це свідчить про загрозу неспроможності своєчасно погасити короткострокові зобов'язання. Подібний аналіз можна застосовувати і до інших показників [5, 38].

Оцінка різних аспектів фінансової діяльності підприємства дає змогу прогнозувати потенційні загрози для його економічної безпеки на довгострокову перспективу. Важливо зазначити, що в сучасних економічних дослідженнях існує широкий спектр методів і технік прогнозування фінансових показників, зокрема щодо ймовірності банкрутства.

В економічній літературі зустрічаються різні залежності, зокрема дво-, чотири- та п'ятифакторні моделі прогнозування. Значення індексу кредитоспроможності Z , отримані в рамках цих моделей, згідно з термінологією Е. Альтмана, дають змогу оцінити рівень небезпеки (або безпеки) підприємства. Для більш точної оцінки впливу кожного структурно-функціонального показника варто вивчити такі ключові аспекти, як обставини виникнення загроз, причини можливих втрат, процеси, які визначають усунення негативних впливів, та економічні показники, що відображають рівень захисту підприємства.

Ефективність заходів, спрямованих на забезпечення фінансово-економічної безпеки, пропонується оцінювати через співвідношення розміру завданої шкоди до вартості вжитих заходів. Це означає, що для проведення розрахунків необхідно спершу визначити вартість заходів з економічної безпеки, що передбачає попереднє створення системи таких заходів, щоб можна було оцінити їхню вартість.

Аналіз показує, що підприємства зазвичай не розробляють таку систему заходів через необхідність значних витрат на її створення та впровадження. Ці заходи виходять за рамки виробничих витрат і реалізуються окремо від них, що призводить до зростання загальних витрат на виробництво та зменшення частки прибутку підприємства при інших рівних умовах. У такій ситуації кожен господарюючий суб'єкт обирає свій підхід: або забезпечує економічну безпеку за рахунок зниження частки прибутку через розробку та впровадження необхідних заходів, або не витрачається на ці заходи, усуває відповідні витрати та не відволікає капітал, збільшуючи тим самим ризик, але отримуючи більший прибуток.

Кожна з функціональних областей оцінки фінансово-економічної безпеки охоплює значну кількість різноманітних показників. Для визначення інтегральної оцінки можна використовувати значення деяких з них. Однак оцінити фінансово-економічну безпеку підприємства за всіма функціональними складовими за допомогою статистичних методів обробки даних є складним завданням, оскільки кілька з цих показників важко піддаються формалізації. Проте важливість цієї проблеми для підприємства є значною, і недооцінка її була б помилковою.

Деякі дослідники пропонують методику оцінки економічної безпеки підприємства за допомогою сукупного критерію, який розраховується на основі висновків кваліфікованих фахівців стосовно окремих функціональних критеріїв фінансово-економічної безпеки підприємства. Функціональні критерії по кожній складовій фінансово-економічної безпеки визначаються на основі оцінки шкоди, завданої економічній безпеці, та ефективності заходів для її запобігання [10].

Однак цей метод оцінки практично не застосовується через складність вибору функціональних складових економічної безпеки. Суб'єктивність методу виявляється як в оцінці збитків при визначенні конкретних функціональних показників, так і в процесі розподілу питомих ваг функціональних компонентів.

Що стосується специфіки діяльності підприємства та порівняння фактичних і порогових значень показників, то фінансово-економічну безпеку підприємства можна визначити наступним чином:

- нормальний рівень, якщо показники економічної безпеки знаходяться в межах порогових значень;
- докризовий рівень, якщо бар'єрне значення хоча б одного з показників виходить за межі критичного значення, а інші показники наближаються до свого порогового значення, при цьому ще є можливості для поліпшення значень цих показників;
- кризовий рівень виникає, якщо значення більшості показників виходить за порогові значення і є ознаки незворотності часткової втрати потенціалу, а значить, і безпеки підприємства;
- критичний рівень, коли фактичне значення всіх показників виходить за порогові значення, а втрата безпеки стає неминучою.

Необхідно зазначити, що для кожного підприємства, в залежності від специфіки його діяльності, потрібно визначити перелік показників та розподілити їх на основні і другорядні.

Достовірність оцінки рівня економічної безпеки значною мірою залежить від правильного визначення кількісних параметрів порогових значень. Таким чином, запропонований метод оцінки рівня економічної безпеки акцентує увагу на важливості достовірності інформації, що використовується під час аналізу та діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. Саме достовірна інформація дає змогу отримувати точні оцінки, на основі яких можна формувати обґрунтовані прогнози.

Основа достовірності даних, отриманих в результаті діагностики та прогнозування, полягає в наявності на підприємстві ефективно організованої

системи бухгалтерського обліку, що включає управлінський, бухгалтерський, податковий і статистичний облік.

Всі методики щодо оцінки рівня фінансово-економічної безпеки можна об'єднати два блоки: традиційні та нетрадиційні [83, с. 242].

Традиційні підходи залишаються базовими інструментами для аналізу ефективності та стабільності функціонування підприємства. Вони відіграють ключову роль у нашому дослідженні. Цей напрям охоплює такі аспекти, як аналіз показників результативності діяльності компанії, забезпечення збереження її активів і ресурсів, оцінювання фінансової стабільності підприємства, дослідження механізмів ідентифікації кризових ситуацій, а також методи прогнозування ймовірності банкрутства.

У цьому дослідженні основою для оцінювання рівня економічної безпеки буде обрана традиційна методика, що складається з п'яти ключових груп показників (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Індикатори економічної безпеки підприємства [49]

	Показники	Алгоритм розрахунку	Граничне значення
1	2	3	4
1. Показники майнового стану			
1.1	Коефіцієнт зносу основних засобів	Сума зносу основних засобів/балансова вартість основних засобів	0,5
1.2	Коефіцієнт мобільності активів	Оборотні кошти/активи	0,4-0,6
1.3.	Частка дебіторської заборгованості в поточних активах	Дебіторська заборгованість/поточні активи	0,2
2. Показники ліквідності			
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти / поточні зобов'язання	0,2
2.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	Високоліквідні поточні активи / поточні зобов'язання	0,5

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4
2.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / поточні зобов'язання	2
3. Показники фінансової стійкості			
3.1	Коефіцієнт автономії	Сума власних коштів/загальна сума фінансування	0,5
3.2	Коефіцієнт фінансування	Залучені кошти/власний капітал	1
3.3	Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / позиковий капітал	0,7-0,9
3.4	Коефіцієнт постійності активів	Необоротні активи / сукупні активи підприємства	0,5
3.5	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	Оборотні ресурси / власний капітал	1
4. Показники ділової активності			
4.1.	Оборотність оборотних активів	Виручка (Чистий дохід)/ середньорічний обсяг оборотних активів	30 днів
4.2.	Оборотність запасів	Виручка (Чистий дохід)/ середньорічний обсяг оборотних активів	15 днів
4.3.	Оборотність кредиторської заборгованості	Виручка (Чистий дохід)/середньорічна величина кредиторської заборгованості	30 днів
4.4.	Оборотність дебіторської заборгованості	Виручка (Чистий дохід)/середньорічна величина дебіторської заборгованості	30 днів
4.5.	Оборотність власного капіталу	Виручка (Чистий дохід)/ власний капітал	1,5 об
5. Показники рентабельності			
5.1.	Рентабельність активів	Чистий прибуток / середньорічна величина активів	2,5%
5.2.	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / середньорічна вартість власного капіталу.	5,0%
5.3.	Рентабельність основних засобів	чистий прибуток /основні засоби	6,0%
5.4.	Рентабельність продукції	Чистий прибуток від реалізації / собівартість продукції	5,0%

Нетрадиційні методи базуються на аналізі рівня, ризиків і ринкової вартості підприємства. Цей підхід передбачає зіставлення обсягу інвестицій компанії з ресурсами, необхідними для гарантування її фінансової стабільності. Також він охоплює визначення ринкової ціни та економічного потенціалу статутного капіталу, а ще оцінку ризиків і виявлення системних загроз, що можуть вплинути на розвиток підприємства.

Процес розрахунку загального показника фінансово-економічної безпеки здійснюється у кілька етапів (рис. 1.1). На основі інтегрального узагальненого показника визначають рівень фінансово-економічної безпеки підприємства.

При високому рівні фінансово-економічної безпеки результуючий показник більше значення 1,3; при достатньому рівні показник знаходиться в межах від 1 до 1,3; недостатній рівень охоплює значення від 0,7 до 1, а низькому рівні відповідає значення до 0,4.

Під час оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства важливо постійно контролювати його ключові показники. Це дозволяє виявити ситуації, за яких потенційні ризики можуть трансформуватися в реальні загрози для стабільності підприємства. Щоб ефективно протистояти негативним впливам і ризикам, необхідно зміцнювати фінансову стійкість підприємства, оскільки саме фінансові ресурси є основою для здійснення будь-якої його діяльності.

Таким чином, фінансово-економічна безпека підприємства тісно пов'язана з такими ключовими показниками, як фінансова стійкість, ліквідність балансових активів, рентабельність, платоспроможність, а також показники ділової активності й майнового стану. Доцільно розглядати фінансово-економічну безпеку суб'єкта господарювання як окремий об'єкт управління, оскільки саме фінансовий стан є визначальним для його стабільного функціонування. Проведення фінансового аналізу дає змогу ефективно управляти поточною діяльністю підприємства, прогнозувати фінансові наслідки різних господарських операцій, а також формувати активи, капітал, доходи, витрати, прибуток і рентабельність.

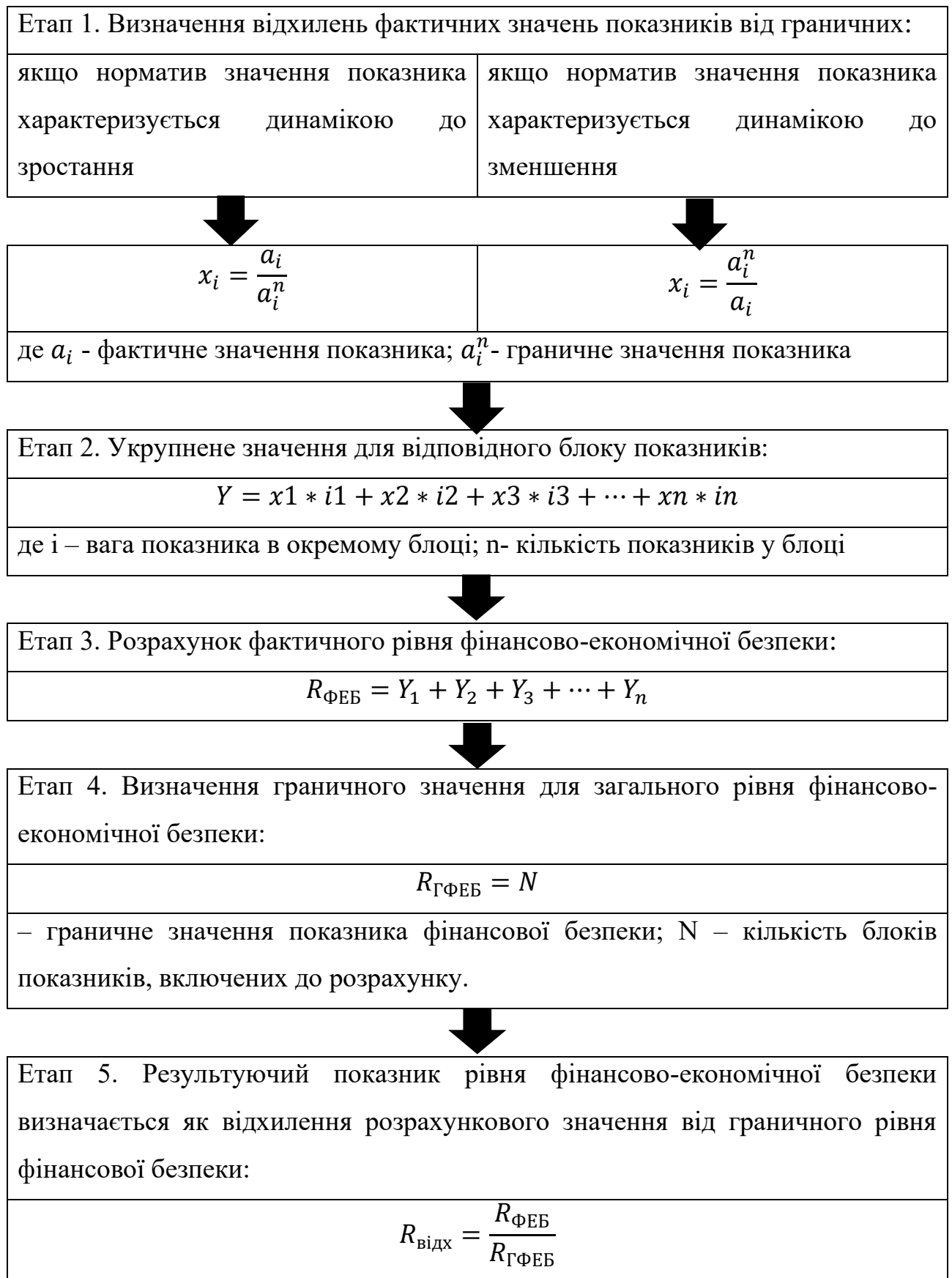

Рис. 1.1. Послідовність розрахунку узагальнюючого показника рівня фінансово-економічної безпеки підприємства [45, 45]

1.3. Механізм забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання

Зважаючи на значну кількість внутрішніх і зовнішніх чинників, які мають руйнівний і дестабілізаційний вплив на економічну безпеку сучасних підприємств, актуальним залишається подальше дослідження та упорядкування підходів і механізмів забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Незалежно від рівня економічного розвитку, усі суб'єкти господарювання зосереджують свої зусилля на досягненні місії підприємства, виконуючи стратегічні, тактичні й оперативні завдання. Стабільний фінансово-економічний стан, у цьому контексті, виступає одночасно фундаментом для сталого розвитку та об'єктом постійного управління.

Динамічність змін у зовнішньому середовищі, а також непередбачувані «шокові» явища в економіці на національному чи глобальному рівнях, вимагають безперервного пошуку гнучких і адаптивних методів, інструментів і механізмів. У наукових працях для позначення комплексу заходів, які застосовуються підприємствами для забезпечення економічної безпеки, зазвичай використовуються терміни «механізм», «економічний механізм», «організаційно-економічний механізм» та подібні.

О.В. Ілляшенко визначає економічний механізм як комплекс взаємопов'язаних важелів і методів планового впливу на процеси виробництва, обміну, розподілу та споживання продукції. До його складу входять управління, нормування, облік результатів і витрат, відповідальність, матеріальне стимулювання, а також інформаційне, ресурсне та організаційне забезпечення [27, с. 162–163].

На думку Н.Ю. Брюховецької, економічний механізм підприємства — це система, що динамічно розвивається та включає види й форми власності, методи господарювання, способи управління, а також інструменти й важелі державного регулювання і ринкової саморегуляції. Ці елементи визначаються об'єктивними

та суб'єктивними умовами конкретного історичного етапу розвитку держави, її інституцій, і спрямовані на забезпечення ефективного функціонування підприємств [11, с. 25].

Н.Г. Міценко визначає економічний механізм функціонування підприємства як сукупність складових, що включають економічні методи управління та інструменти (важелі) їх реалізації. Ці елементи діють під впливом ринкових механізмів саморегулювання та державного регулювання, забезпечуючи досягнення цілей функціонування підприємства [52, с. 13].

О.В. Баскакова та Л.Ф. Сейко трактують економічний механізм функціонування підприємства як сукупність організаційних і економічних форм та методів впливу на господарсько-фінансову діяльність, що спрямовані на досягнення визначених цілей і забезпечення стабільного розвитку [26, с. 36].

Таким чином, поняття «економічний механізм» у наукових дослідженнях розглядається як на макрорівні, так і на мікрорівні. Узагальнюючи різні підходи до визначення терміна «механізм управління», «механізм забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання» можна описати як цілісну систему форм, методів та важелів впливу на господарську, фінансову та інші аспекти діяльності підприємства. Ця система спрямована на досягнення такого рівня економічної безпеки, який забезпечує виконання стратегічних, тактичних і оперативних цілей. Раціональне поєднання цих елементів сприяє стабільному функціонуванню підприємства та його стійкості до впливу загроз.

Розвиток сучасних підприємств нерозривно пов'язаний із рівнем захищеності їхніх економічних інтересів. У цьому контексті важливо не лише створювати інноваційні, інвестиційні та інші функціональні фонди, але й передбачати фінансування для поточного та стратегічного забезпечення економічної безпеки. Високі темпи розвитку призводять до послаблення функціональних зв'язків між окремими системами суб'єктів господарювання, що, у свою чергу, сприяє виникненню дестабілізаційних чинників та підвищенню ризиків у діяльності підприємств.

Зростання прибутковості підприємств, забезпечення розширеного відтворення та досягнення рівня економічної безпеки, що відповідає потребам розвитку, зумовлюють необхідність впровадження більш комплексних заходів для зміцнення стійкості та захищеності підприємства. Регулярне фінансування заходів з економічної безпеки сприяє створенню ефективної системи захисту економічних інтересів та фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання на стратегічному, тактичному і оперативному рівнях.

Деякі проблеми у забезпеченні економічної безпеки виникають через її трактування як виключно досягнення певних економічних показників. Однак якісний захист економічних інтересів базується на відповідальному ставленні всіх працівників підприємства. Найефективнішим підходом до забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання є залучення до спільного вирішення актуальних проблем фахівців із різноманітними компетенціями: економістів, інженерів, техніків-технологів, а також менеджерів різних рівнів. Такий підхід дозволяє ефективно реагувати на виклики, що виникають у процесі господарської та фінансово-економічної діяльності.

Таким чином, до механізму забезпечення економічної безпеки доцільно включити суб'єкти та об'єкти безпеки, а також відповідні законодавчі й нормативно-правові акти, які регламентують процес досягнення необхідного рівня захищеності економічних інтересів підприємства.

Згідно з твердженням В.В. Вовк [35], основна мета забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання полягає у досягненні максимальної стабільності та створенні умов для економічного зростання в умовах впливу об'єктивних і суб'єктивних загроз. Водночас необхідно підкреслити важливість постійного моніторингу та аналізу різних сценаріїв розвитку факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Справді, комплексний і системний підхід до економічної безпеки, ключовим елементом якої є механізм забезпечення, дозволяє точно оцінювати поточний стан підприємства, визначати перспективні напрями для досягнення стратегічних цілей та мінімізувати або повністю нейтралізувати вплив загроз.

Згідно з [36, с. 99], ключовими складовими механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання є фінансова, правова, технологічна, інформаційна, екологічна, кадрова, інтелектуальна та силова компоненти, а також методи, засоби та інструменти впливу, зокрема платіжні, депозитні, страхові та інвестиційні. Доцільним є доповнення цього механізму такими важливими елементами, як фактори впливу на економічну безпеку, суб'єкти впливу, а також розширення спектру методів та відповідних інструментів забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання (рис. 1.2).

Залежно від стратегічних цілей суб'єкта господарювання, його поточного фінансово-економічного стану та доступних ресурсів (трудових, фінансових, інформаційних, технічних тощо) обираються конкретні заходи для забезпечення економічної безпеки. Різноманіття підходів дозволяє сформувати унікальну комбінацію заходів, яка сприятиме досягненню необхідного рівня захищеності економічних інтересів суб'єкта господарювання, враховуючи особливості його діяльності, зовнішнього середовища та визначені напрямки розвитку.

Реалізацію механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання здійснюють усі учасники управлінського процесу в межах своїх повноважень, відповідно до функцій та завдань, що на них покладаються. Ключову роль у забезпеченні економічної безпеки відіграє керівництво підприємств.

Реалізацію механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання здійснюють усі учасники управлінського процесу в межах своїх повноважень, відповідно до функцій та завдань, що на них покладаються. Ключову роль у забезпеченні економічної безпеки відіграє керівництво підприємств.

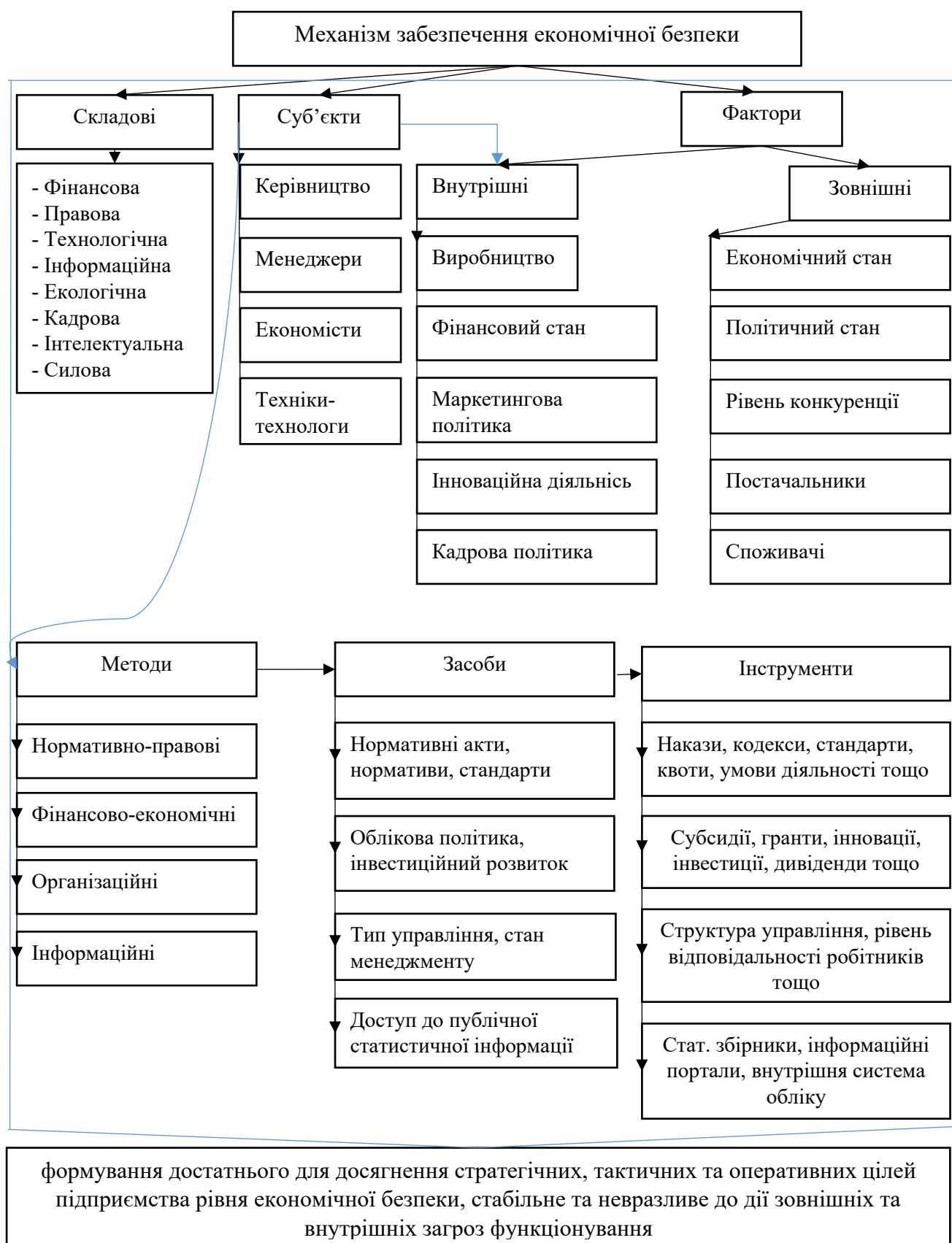

Рис. 1.2. Механізм забезпечення економічної безпеки
суб'єктів господарювання*

*Джерело: розроблено автором на основі [52, 26, 16, 18]

Зміст механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання розкривається через виконання покладених на нього функцій (рис. 1.3), серед яких аналітична, прогностична, інформаційна, попереджувальна, захисна, регулююча, контрольна, стимулююча, практична та забезпечувальна функції.

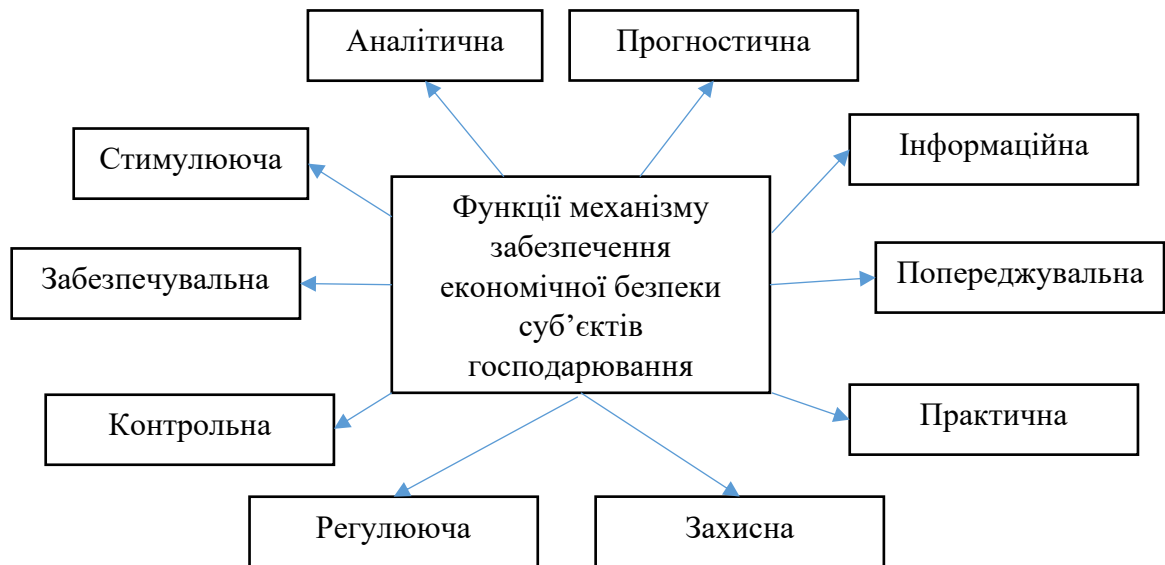

Рис. 1.3. Функції механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання

*Джерело: розроблено автором на основі [52, 26, 16, 18]

Аналітична функція полягає у зборі та систематизації статистичних та облікових даних, формуванні набору індикаторів і проведенні аналізу отриманої інформації з метою своєчасного виявлення наявних і потенційних загроз.

Прогностична функція передбачає розробку на основі зібраної інформації кількох альтернативних сценаріїв функціонування та розвитку суб'єкта господарювання.

Інформаційна функція полягає у наданні оперативної та релевантної інформації щодо факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, а також існуючих і потенційних загроз. Попереджувальна функція включає реалізацію заходів, спрямованих на запобігання виникненню прогнозованих загроз для економічної безпеки. Захисна функція передбачає забезпечення захисту всіх

аспектів діяльності підприємства. Регулююча функція полягає в досягненні балансу між заходами щодо захищеності фінансово-економічного стану підприємства та його динамічним розвитком.

Контрольна функція реалізується через моніторинг відповідності заходів з економічної безпеки стратегічним цілям підприємства. Стимулююча функція полягає у постійному пошуку більш ефективних методів і інструментів для забезпечення економічної безпеки. Практична функція включає розробку та обґрунтування програм розвитку підприємства з урахуванням його рівня економічної захищеності. Забезпечувальна функція реалізується через формування фінансових ресурсів, необхідних для стабільного розвитку підприємства та створення фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ»

2.1. Загальна економіко-організаційна характеристика підприємства

Найбільш поширеною серед українських підприємців формою організації бізнесу є створення юридичних осіб у формі товариств з обмеженою відповідальністю. Ця форма є універсальною, в її рамках може здійснюватися майже будь-яка професійна підприємницька діяльність – виробнича, торгова, посередницька, страхова і так далі. Що ж являє собою товариство з обмеженою відповідальністю?

Товариством з обмеженою відповідальністю є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів [60].

Засновниками і учасниками можуть бути юридичні особи, фізичні особи, громадяни як України так і інших держав. ТОВ може бути створене однією особою, яка стає його єдиним учасником [88].

Товариство є власником:

- майна, переданого йому акціонерами у власність як вклад до статутного капіталу;
- продукції, виробленої Товариством в результаті господарської діяльності;
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених чинним законодавством [91].

Джерелами формування майна Товариства є:

- грошові та матеріальні внески акціонерів;
- доходи від цінних паперів;
- кредити банків та інших кредиторів;

- безоплатні, благодійні внески, пожертвування вітчизняних та іноземних юридичних осіб та громадян;

-інші джерела, не заборонені законодавством України.

Об'єктом дослідження та яскравим прикладом товариства з обмеженою відповідальністю у даній практичній роботі висвітлено ТОВ «Церсаніт Інвест». Діяльність підприємства регулюється Господарським Кодексом України, Кодексом законів про працю України, та іншим чинним законодавством.

Назва підприємства: товариство з обмеженою відповідальністю «Церсаніт Інвест». Організаційно-правова форма: товариство з обмеженою відповідальністю. Форма власності: недержавна власність. Дата проведення державної реєстрації: 23.11.2005 рік. Юридична адреса: 1725, Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, вул. Чижівська, 4.

ТОВ «Церсаніт Інвест» сучасне потужне підприємство, що розташоване у селі Чижівка Новоград-Волинському районі Житомирської області - одне із найбільших виробників керамічної плитки та виробів санітарної кераміки в Україні, на якому працює більше 1200 робітників.

Підприємство засноване у 2005 році, загальна площа забудови складає <12 000 кв. м. ТОВ «Церсаніт інвест» є найбільшим платником податків до бюджету Новоград-Волинського району [4].

На відміну від аналогічних підприємств ТОВ «Церсаніт Інвест» не тільки не зупинило розвиток виробничих потужностей на рівні 80-х років, але завдяки максимальному використанню власних коштів вийшло на світовий рівень як по асортименту продукції, що випускається, так і по технологічному оснащенню виробництва.

ТОВ «Церсаніт Інвест» є широко відомим, користується хорошою репутацією, має висококваліфікований і цілеспрямований колектив, здатний вирішувати самі складні задачі перспективного розвитку.

Варто відзначити, що у підприємства присутнє використання внутрішньо цехового електротранспорту, який рухається по території цеху автоматично, з використанням безпроводних мережних технологій.

Щодо класифікатору видів економічної діяльності (КВЕД) - він містить усі можливі напрямки роботи ТОВ «Церсаніт Інвест». Жодна юридична особа не може обійтися без цього ресурсу.

КВЕД ТОВ «Церсаніт Інвест» включає в себе:

- 08.12 - добування піску, гравію, глини і каоліну;
- 08.99 - добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів, н.в.і.у.;
- 23.31 - виробництво керамічних плиток і плит;
- 23.32 - виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини;
- 23.42 - виробництво керамічних санітарно-технічних виробів (основний);
- 46.73 - оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням;
- 70.22 - консультування з питань комерційної діяльності й керування [31].

Види продукції ТОВ «Церсаніт Інвест»:

- унітази, біде та пісуари;
- умивальники та п'єдестали;
- ванни та душові кабінки;
- меблі для ванної кімнати;
- змішувачі;
- інсталяційні системи та кнопки;
- керамічні плитки.

Основними споживачами ТОВ «Церсаніт Інвест» продукції, що випускається переважно є будівельні організації і населення країни. Враховуючи структуру будівельно-монтажних робіт можна зазначити, що найбільша частка продукції використовується в житловому секторі, чим визначається її соціальна значущість.

Місія компанії «Церсаніт Інвест» — це будівництво швидкої, простої, інноваційної та сучасної бізнес-організації в європейському масштабі, що дозволило б компанії досягти та підтримувати позицію лідера на ринку обладнання для ванних кімнат, а також позицію провідного експерта в сфері настінної та підлогової керамічної плитки, а як результат — забезпечити довгострокове стійке зростання вартості компанії.

«Cersanit» — це група компаній, яка динамічно розвивається та працює на міжнародному ринку керамічної плитки та комплексного оснащення ванних кімнат.

До складу Групи Cersanit входять відомі європейські бренди: Cersanit («Церсаніт»), Opoczno («Опочно»), Meissen Keramik («Мейссен Керамік»), Pilkington's («Пінкінгтонз») та Mei («Мей»).

Асортимент виробів компанії Cersanit присутній у всіх державах Євросоюзу, на ринках Східної Європи, Близького Сходу, а також країн Центральної Азії та Північної Африки. Завдяки розгалуженій структурі «Група Церсаніт» може швидко відреагувати на регіональні виклики і пристосувати своє портфоліо до місцевої специфіки. Вона забезпечує ефективне і професійне обслуговування клієнтів на всій території своєї діяльності.

Предметом основної діяльності Групи Cersanit є виробництво та дистрибуція продуктів, що використовуються для оснащення ванних кімнат та інших приміщень, а також простору навколо будинку.

Пропозиція включає широкий спектр колекцій керамічної плитки, кераміки для ванної кімнати, пісуарів, унітазів, кришок для унітазів, меблів для ванної, ванн та арматури. Бренди, зосереджені у групі, забезпечують високоякісними, функціональними та естетичними продуктами широке коло споживачів, як індивідуальних, так і інвестиційних клієнтів.

У межах Групи компаній Cersanit пропонує також низку продуктів для облаштування приміщень у різних громадських об'єктах. Завдяки всебічній, сучасній пропозиції компанія налагоджує співпрацю з партнерами, які реалізують різні інвестиційні проекти.

Виробами Групи користуються клієнти, які працюють практично в усіх галузях економіки: будівництві, промисловості, торгівлі і сфері послуг, управлінні, зв'язку і транспорті, освіті, охороні здоров'я, мистецтві, відпочинку та готельному бізнесі.

Пропоную звернути увагу на масштаби території досліджуваного підприємства та його логотип на рисунках 2.1 та 2.2 зображених нижче.

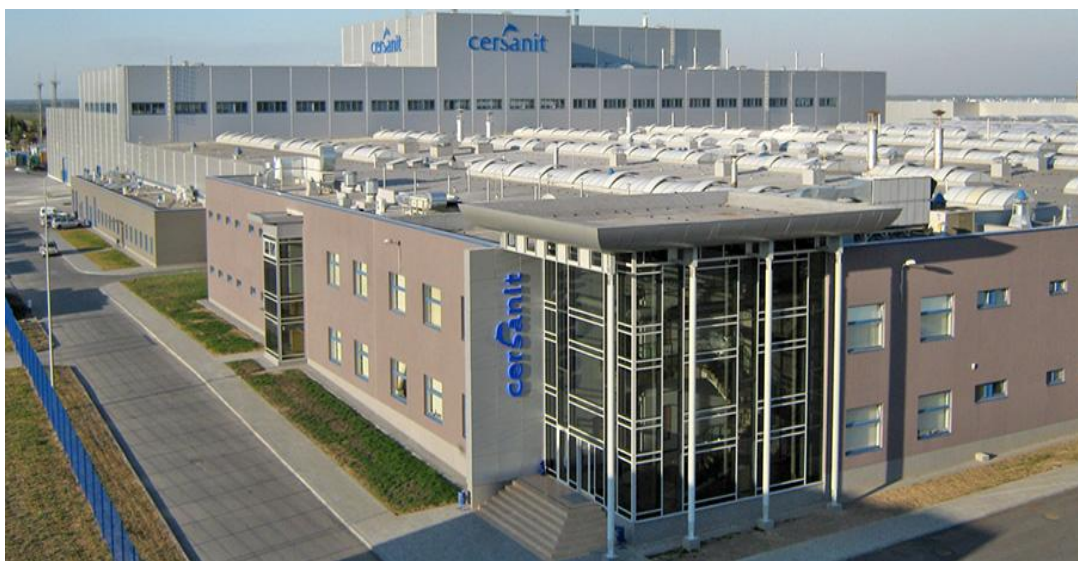

Рис. 2.1. Територія ТОВ «Церсаніт Інвест» [4]

У підприємстві Cersanit виробництво ведеться на 11 сучасних заводах, розташованих у місцях, які забезпечують ефективне обслуговування багатьох регіонів. Таке розташування виробництва та професійна логістика гарантують високий рівень обслуговування клієнтів, гнучкість і швидкий час реакції на місцеві потреби ринку.

Рис. 2.2. Логотип підприємства [4]

Метою Групи Cersanit у довгостроковій перспективі є створення сильної міжнародної економічної організації, а також завоювання і збереження лідерства на ринку обладнання для ванних кімнат. Головною метою діяльності Групи компаній Cersanit є прагнення підняти рівень задоволеності клієнтів, пропонуючи вироби найвищої якості з високими функціональними характеристиками та мінімальним впливом на природне середовище [4].

Вироби компанії Cersanit мають всі необхідні знаки якості: гігієнічні сертифікати Польського Інституту гігієни, знаки безпеки В, технічні дозволи, а також сертифікати відповідності стандартам країн, у яких вони продаються. Продукти бренду Cersanit також є переможцями виставкових конкурсів у Польщі та за кордоном, їх цінують за оригінальний рівень дизайну, який сильно виділяється, та в якості виробів, які створюють чудову пропозицію для нової, об'єднаної Європи.

Отже, технології виробництва керамічної плитки та санітарної кераміки базуються на сучасному обладнанні, яке поставлено провідними європейськими фірмами і відповідає найвищим вимогам. Завод побудований по технології фірми «Церсаніт». При будівництві заводу та виборі технологічних процесів було вибрано найкраще устаткування, на якому вже впроваджені найкращі сучасні доступні технології та методи керування, які існують на теперешній час у світовому виробництві.

Підприємство віднесено до першої групи за ступенем впливу об'єкту на забруднення атмосферного повітря, так як ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ» експлуатує устаткування, яке підлягає до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування – печі для виробництва керамічних виробів шляхом випалювання, у яких потужність випалювальних печей перевищує 75 тонн на добу та /або потужність випалювальних печей перевищує 4 куб.м і щільність садки на випалювальну піч перевищує 300 кг/куб.м. Сім випалювальних печей встановлені в цеху виробництва керамічної плитки та три випалювальні печі встановлені в цеху виробництва санітарної кераміки. Планується встановити ще дві печі для виробництва санітарної кераміки.

Загальна продуктивність випалювальних печей в ТОВ «Церсаніт Інвест» складе 815 тонн керамічних виробів на добу, що значно перевищує 75 тн/добу.

Основна економічна діяльність у відповідності з КВЕД: – 23.42 Виробництво керамічних санітарно-технічних виробів.

Щодо організаційної структури, то зобразимо її на рисунку 2.3. нижче.

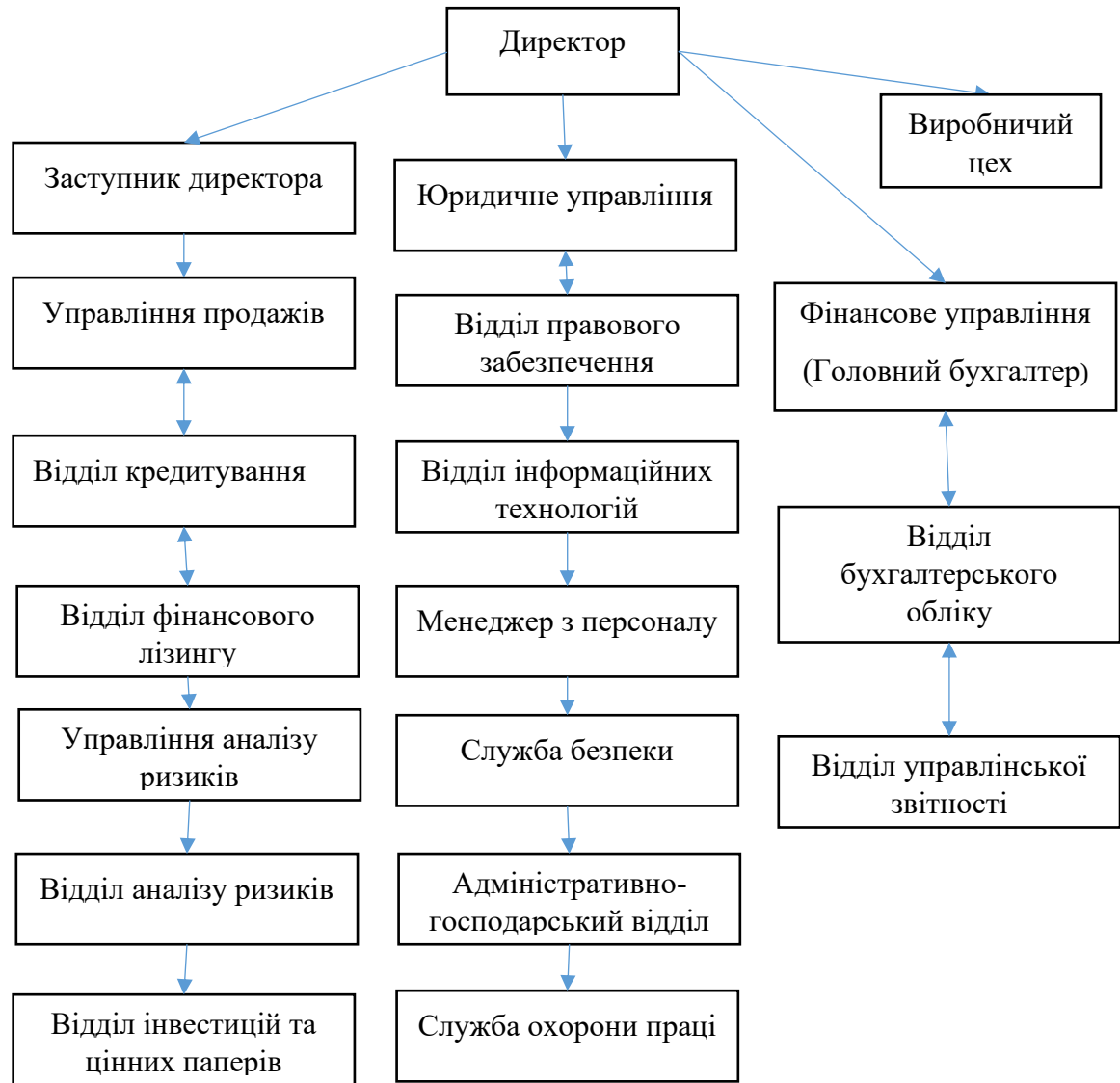

Рис. 2.3. Управлінська структура підприємства ТОВ «Церсаніт Інвест»

*Джерело: розроблено автором на основі [4]

Директор керує всією поточною діяльністю товариства з обмеженою діяльністю «Церсаніт Інвест». Проведення перевірок фінансово-господарської діяльності здійснює заступник директора, який являється контролюючим органом діяльності товариства, але особистої участі в управлінні ним не приймає.

Фінансове управління забезпечує виконання планів з накопичення, своєчасних розрахунків з Держбюджетом, банками, постачальниками і покупцями, складає звітні баланси доходів та витрат. Відділ управлінської звітності керує роботою по науковій організації праці, плануванню робочих кадрів, системи оплати праці, норм, тарифів, розцінок. Менеджер з персоналу керує набором, підготовкою, перепідготовкою кадрів, їх використанням.

Служба безпеки забезпечує необхідний рівень якості, зафіксований у нормативних документах, шляхом безпосередньої перевірки кожного виробу і цілеспрямованого впливу на умови і чинники, що формують його. Адміністративно-господарський відділ здійснює планування спеціалізації, завантаження виробничих потужностей, забезпечує модернізацію і ремонт устаткування, постачання тепло- і електроенергії.

Протягом звітного року відбувались зміни в організаційній структурі «Церсаніт Інвест», а саме організовано відділ фінансового лізингу, що підпорядковується управлінню продажів. Основною метою створення даного підрозділу є надання послуг з фінансового лізингу у національній валюті суб'єктам господарювання та фізичним особам. Діюча організаційна структура товариства дає змогу координувати роботу всіх підрозділів товариства з урахуванням обсягів та видів економічної діяльності, що здійснюються товариством, та забезпечує уникнення дублювання функцій.

Після дослідження загальної характеристики діяльності підприємства, його організаційної структури, варто проаналізувати основні техніко-економічні показники діяльності. У цьому аспекті важливо проаналізувати основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр. (табл. 2.2).

Так, по основним техніко-економічним показниках спостерігається загальна тенденція до їх погіршення у 2022 році та покращення у 2023 році. Так, виручка від реалізації зменшилася у 2022 році на 16 %, однак у 2023 році уже зростає на 79% у порівнянні з минулими роками. Поряд з цим варто відмітити, що показник фондівіддачі основних фондів після незначного зменшення у 2022

році зростає у 2023 році. Безумовно це розцінюється досить позитивно для підприємства. Поряд з цим варто відмітити, що досліджуване підприємство було збиткове у 2022 році, однак у 2024 році прибутки зростають, а рівень рентабельності продукції становить 9,5%.

Таблиця 2.2.

Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Показники	Од. вим.	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%	
		2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
1. Виручка від реалізації продукції	тис. грн	2555641,0	2141335,0	3826441,0	-414306,0	1685106,0	-16,2	78,7
2. Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	1901665,0	1593975,0	2386142,0	-307690,0	792167,0	-16,2	49,7
3. Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	1088159,0	974902,0	1231818,0	-113257,0	256916,0	-10,4	26,4
4. Сума зносу	тис. грн	2486264,0	2495948,0	2622092,0	9684,0	126144,0	0,4	5,1
5. Фондовіддача основних фондів	коеф.	2,3	2,2	3,1	-0,2	0,9	-6,5	41,4
6. Фондомісткість основних фондів	коеф.	0,4	0,5	0,3	0,0	-0,1	6,9	-29,3
7. Чистий прибуток(збиток)	тис. грн	524436,0	-943899,0	365325,0	-1468335,0	1309224,0	-280,0	-138,7
8. Чисельність працівників	тис. грн	1208,0	1067,0	1061,0	-141,0	-6,0	-11,7	-0,6
9. Фонд оплати праці	тис. грн	255885,0	203990,0	315365,0	-51895,0	111375,0	-20,3	54,6
10. Продуктивність праці 1 працівника	тис. грн./ч ол.	2115,6	2006,9	3606,4	-108,7	1599,6	-5,1	79,7
11. Середньомісячна заробітна плата 1 працівника	тис. грн	17,7	15,9	24,8	-1,7	8,8	-9,7	55,5
12. Рентабельність продукції	%	20,5	-44,1	9,5	-64,6	53,6	-314,8	-121,7

Виручка від реалізації продукції у 2022 році відносно 2021 року зменшується на 414306,0 тис. грн. (-16,2%), а у 2023 році у порівнянні з 2022 роком зростає на 1685106,0 тис. грн. (+78,7%). Динамічні зміни даного показника зображено на рис. 2.4.

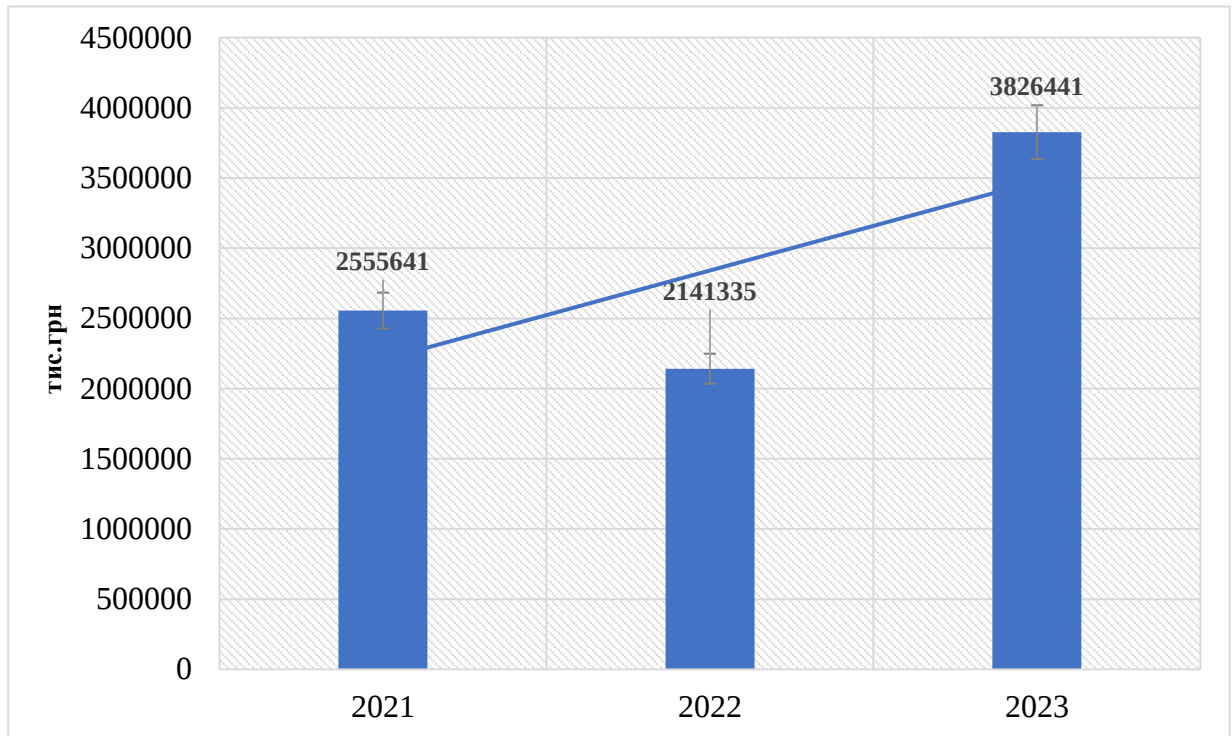

Рис. 2.4. Виручка від реалізації продукції ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр.

Щодо чистого прибутку досліджуваного підприємства, то його динаміка характеризується негативною тенденцією до зменшення у 2022 році, і підприємство отримує збиток у розмірі 943899 тис.грн., проте уже в 2023 році отримує прибуток у розмірі 365325 тис.грн. Однак, варто відміти, що прибутковість 2023 року не досягає рівня прибутку 2021 року, що відповідало 524436 тис.грн (рис.2.5).

Також зазначимо, що у підприємства присутня негативна тенденція до зменшення середньоспискової чисельності працівників, однак відмічається зростання продуктивності праці та середньомісячної заробітної плати. Безумовно це є позитивним внутрішнім фактором, що свідчить про позитивний вплив на рівень економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест» за період 2021-2023 рр.

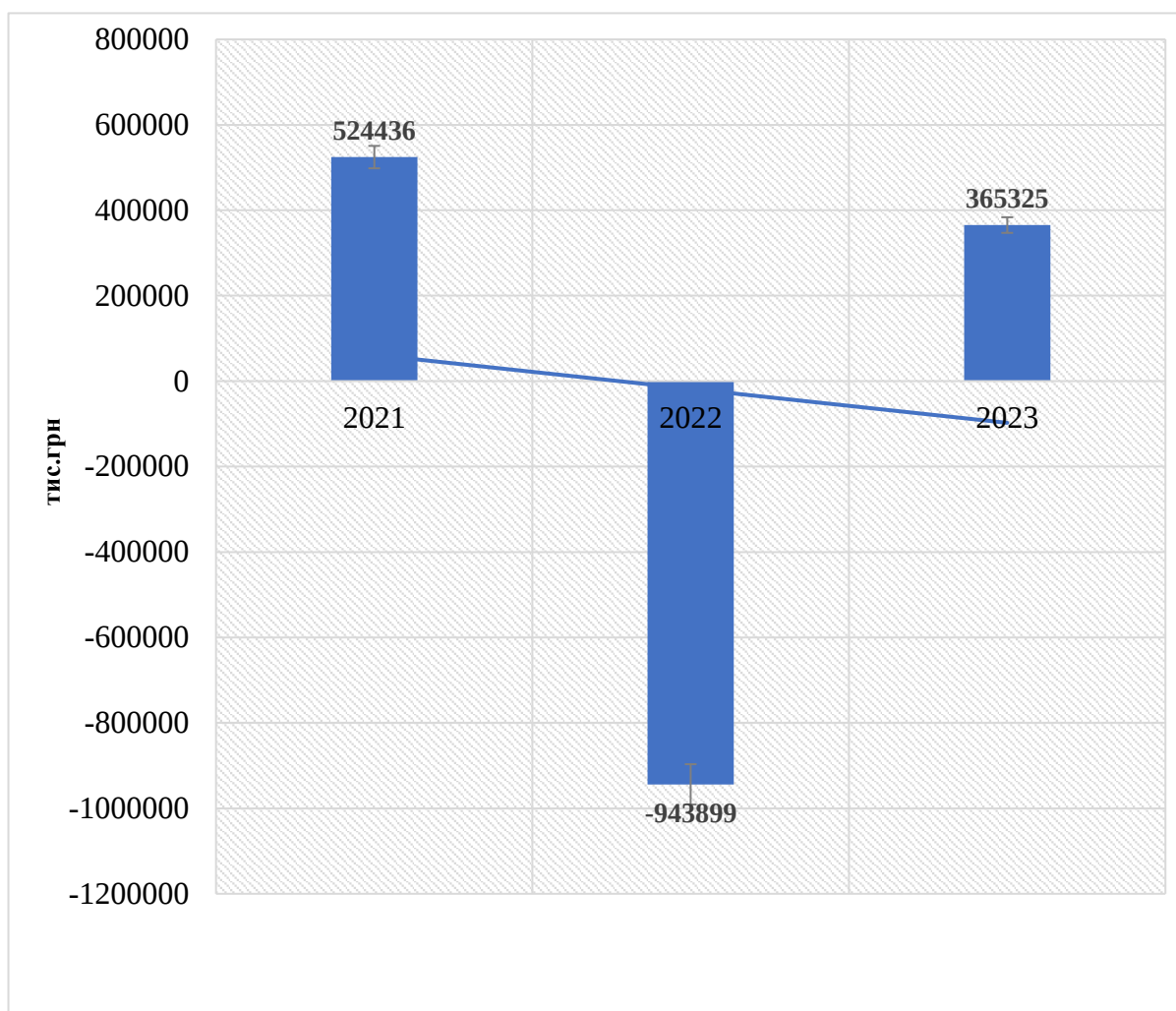

Рис. 2.5. Динаміка чистого прибутку ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр.

Отже, за результатами проведеного аналізу основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства можна зробити висновки про нестабільну роботу підприємства. Як відомо отримання збитку підприємства є негативним фактором, що впливає як на зниження фінансової стійкості, так і на його платоспроможність.

Однак, у нашому випадку у 2022 році отримання збитку було спричинено різким зростанням інших операційних витрат, що було пов'язані з впровадженням заходів щодо зниження впливу діяльності підприємства на довкілля. Це є позитивним також фактором, адже в сучасних умовах відповідності європейським стандартам, ТОВ «Церсаніт Інвест» працює у напрямі зменшення викидів від основних джерел забруднень, що свідчить про соціально відповідальний бізнес.

2.2. Аналіз факторів впливу на економічну безпеку підприємства

Під час проведення господарської діяльності підприємство використовує різноманітне майно, яке може бути представлене як у матеріальній, так і в нематеріальній формі. З погляду економічного змісту майно, як активи підприємства можна розділити на дві основні категорії: необоротні активи, які зазвичай мають тривале використання, та оборотні активи, які включають ресурси, що швидко обертаються і часто використовуються у виробничих процесах або операціях.

Активи підприємства – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Аналіз динаміки та структури майна представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки та структури майна ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ» у 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відхилення відносно, %	
	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	2022/	2023/
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	2021	2022
Майно разом	3560537	100	3085162	100	4520103	100	-475375,0	1434941,0
Необоротні активи	1366440	38,4	1568176	50,8	2031754	44,9	201736,0	463578,0
Оборотні активи	2194097	61,6	1516986	49,2	2488349	55,1	-677111,0	971363,0

Провівши аналіз, бачимо, що загальна сума майна характеризується зменшенням у 2022 на 13,4% порівняно із 2021 роком та значним збільшенням у 2023 році на 46,5% відносно 2022 р. В загальному, протягом аналізованого періоду загальна сума майна зросла на 26,9%. Щодо структури майна, то оборотні та необоротні активи займають змінні частки. Зокрема, у 2021 році явно переважали оборотні активи, у 2022 році частки оборотних та необоротних зрівнялися, у 2023 році на 10% переважали також оборотні активи

Розглянемо більш структуру даних показників на графіку (рис. 2.6)

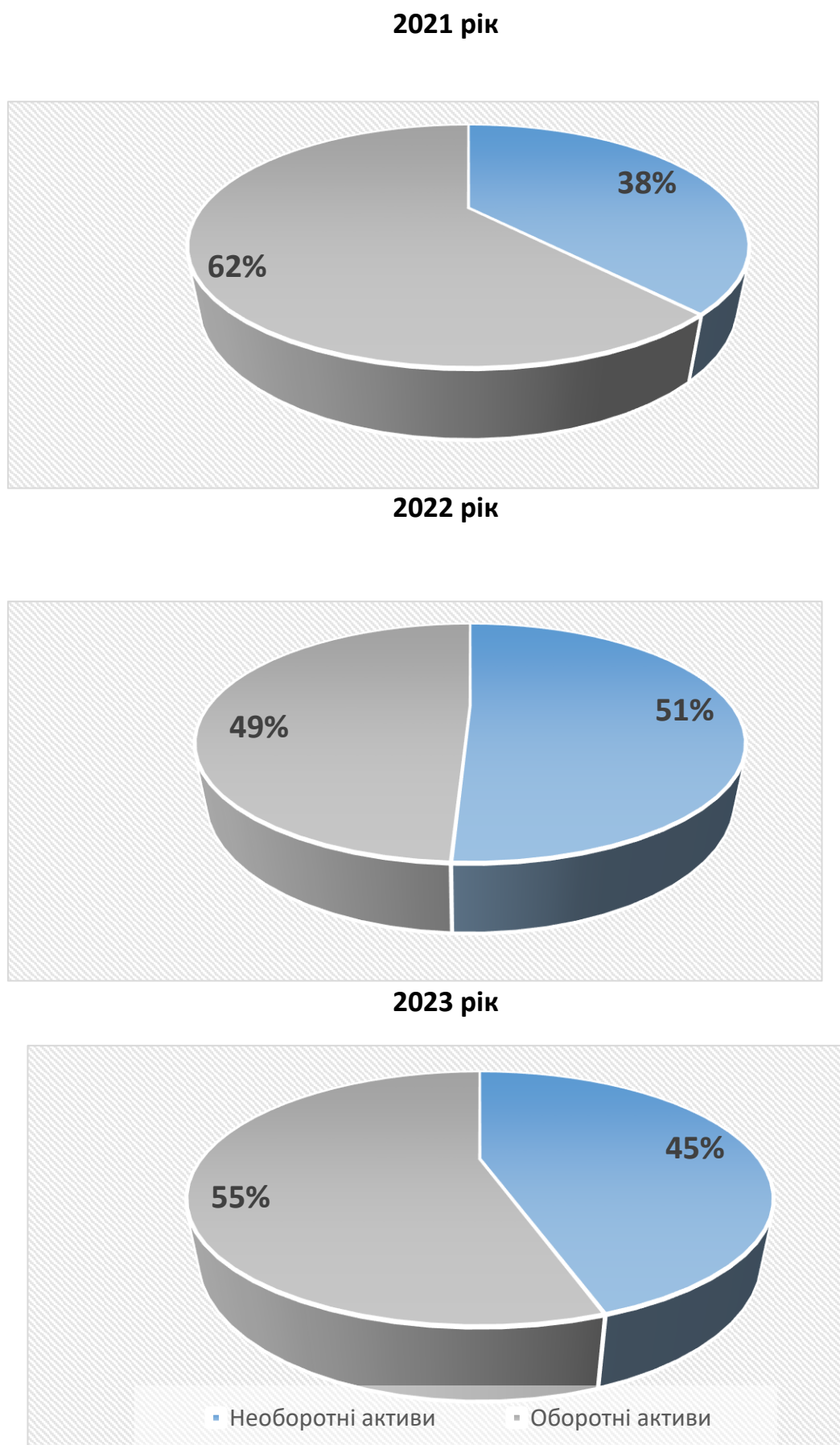

Рис. 2.6. Структура активів ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр.

Так, на основі аналізу майна підприємства спостерігаємо зменшення частки оборотних активів з 62% у 2021 році до рівня 49 % у 2022 році, а у 2023 році зростання до рівня 55%. Решта припадає на оборотні активи

Оптимальна структура активів для промислового підприємства залежить від ряду факторів (таких як галузь, розмір підприємства, стадія розвитку, економічна ситуація та стратегічні цілі). Однак загальні рекомендації такі: необоротні активи (60-70%), оборотні активи (30-40%). Можна сказати, що структура активів наближалася до оптимальних значень у 2021 та 2023 рр.

Також, для детальної характеристики майна підприємства, необхідним є окремий аналіз необоротних та оборотних активів. Аналіз складу та структури необоротних активів підприємства наводимо у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз складу та структури необоротних активів ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відхилення, %	
	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	2022/	2023/
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	2021	2022
Необоротні активи, всього	1366440	100	1568176	100	2031754	100	201736	463578
Нематеріальні активи	2396	0,18	2289	0,15	3289	0,16	-107	1000
Незавершені капітальні інвестиції	112075	8,20	417292	26,61	513207	25,26	305217	95915
Основні засоби	1088159	79,63	974902	62,17	1231818	60,63	-113257	256916
Довгострокові фінансові інвестиції	91558	6,70	91558	5,84	197447	9,72	0	105889
Відстрочені податкові активи	72252	5,29	82135	5,24	85993	4,23	9883	3858

Аналізуючи табл. 2.4., можна стверджувати, що найбільшу частку серед необоротних активів займають основні засоби, а саме: у 2021 році – 79,63%, у 2022 році – 62,2%, а у 2023 році – 60,63%. Протягом аналізованого періоду вони хоч і зростають в абсолютному вимірі, проте як видно у відносному вимірі зменшується. Це відбувається за рахунок того, що зростають як в абсолютному,

так і відносному значення незавершені капітальні інвестиції, довгосрочні менш вагомі частки займають незавершені капітальні інвестиції та довгосрочні фінансові інвестиції. Такі тенденції свідчать про те, що підприємство вкладає кошти в модернізацію, капітальний ремонт та будівництво, що безумовно розцінюється як позитивний фактор.

Тепер наведемо аналіз складу та структури оборотних активів підприємства у табл.2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз складу та структури оборотних активів ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відносне відхилення, %	
	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	тис.	ПВ,	2022/	2023/
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	2021	2022
Оборотні активи, всього	2194097,0	100,0	1516986,0	100,0	2488349,0	100,0	-677111,0	971363
Запаси	458480,0	20,9	430159,0	28,4	754575,0	30,3	-28321,0	324416
Дебіторська заборгованість за тов., роб., послуги	980957,0	44,7	388499,0	25,6	710132,0	28,5	-592458,0	321633
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	162638,0	7,4	285339,0	18,8	108158,0	4,3	122701,0	-177181
Дебіторська заборгованість з бюджетами	71094,0	3,2	88655,0	5,8	58239,0	2,3	17561,0	-30416
Інша поточна дебіторська заборгованість	43725,0	2,0	75631,0	5,0	5249,0	0,2	31906,0	-70382
Поточні фінансові інвестиції	83984,0	3,8	76244,0	5,0	339539,0	13,6	-7740,0	263295
Гроші та їх еквіваленти	390604,0	17,8	143444,0	9,5	489661,0	19,7	-247160,0	346217
Витрати майбутніх періодів	2615,0	0,1	1038,0	0,1	1748,0	0,1	-1577,0	710
Інші оборотні активи	0,0	0,0	27977,0	1,8	21048,0	0,8	27977,0	-6929

Аналізуючи таблицю, бачимо, що загальна кількість оборотних активів зменшувалася та зростала протягом аналізованого періоду. Так, зменшення

становило 30,9 % у 2022 році та зростання 64,0 у 2023 році у порівнянні з минулими звітними періодами.

Левову частку оборотних активів займають запаси. Їх питома вага у загальній структурі зростає щороку та становить 20,9 % у 2021 р., 28,4% у 2022 р. та 30,3% у 2023 році.

Також, найбільша часта у 2021 та 2022 рр. припадає на дебіторську заборгованість. Так, питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги у 2021 році становить 44,7%, у 2022 році – 25,6%, а вже у 2023 році 28,5%. Таке зменшення спричинене зростанням питомої ваги поточних фінансових інвестицій.

Дуже важливо, в контексті аналізу фінансового стану підприємства проводити аналіз його капіталу. Капітал — це кошти, якими володіє підприємство для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку. Отже, аналіз джерел формування капіталу підприємства наводимо у табл.2.6. та на рис. 2.7.

Таблиця 2.6

Аналіз джерел формування капіталу ТОВ «Церсаніт Інвест»

у 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відносне відхилення, %	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Капітал разом	3560537	100,0	3085162	100,0	4520103	100,0	-475375,0	1434941
Власний капітал	- 1061787	-	- 2037642,0	-	-1669786		-975855,0	367856
Залучений капітал	4622324	-	5122804,0	-	6189889	-	500480,0	1067085

Щодо капіталу підприємства, то варто відмітити, що у його структурі за весь досліджуваний період спостерігається від’ємне значення власного капіталу (за рахунок наявності у підприємства непокритого збитку). Також спостерігається негативна тенденція до зростання залученого капіталу. Так, його

значення зросло на 11% у 2022 році та на 21% у 2023 році відповідно до значень попередніх років.

Безумовно це розцінюється як негативний фактор. Адже як бачимо з представлених даних залучений капітал зростає з рівня 4622324 тис.грн. у 2021 році, до рівня 5122804 тис.грн. у 2022 році та 6189889 тис.грн. у 2023 році (рис.2.7).

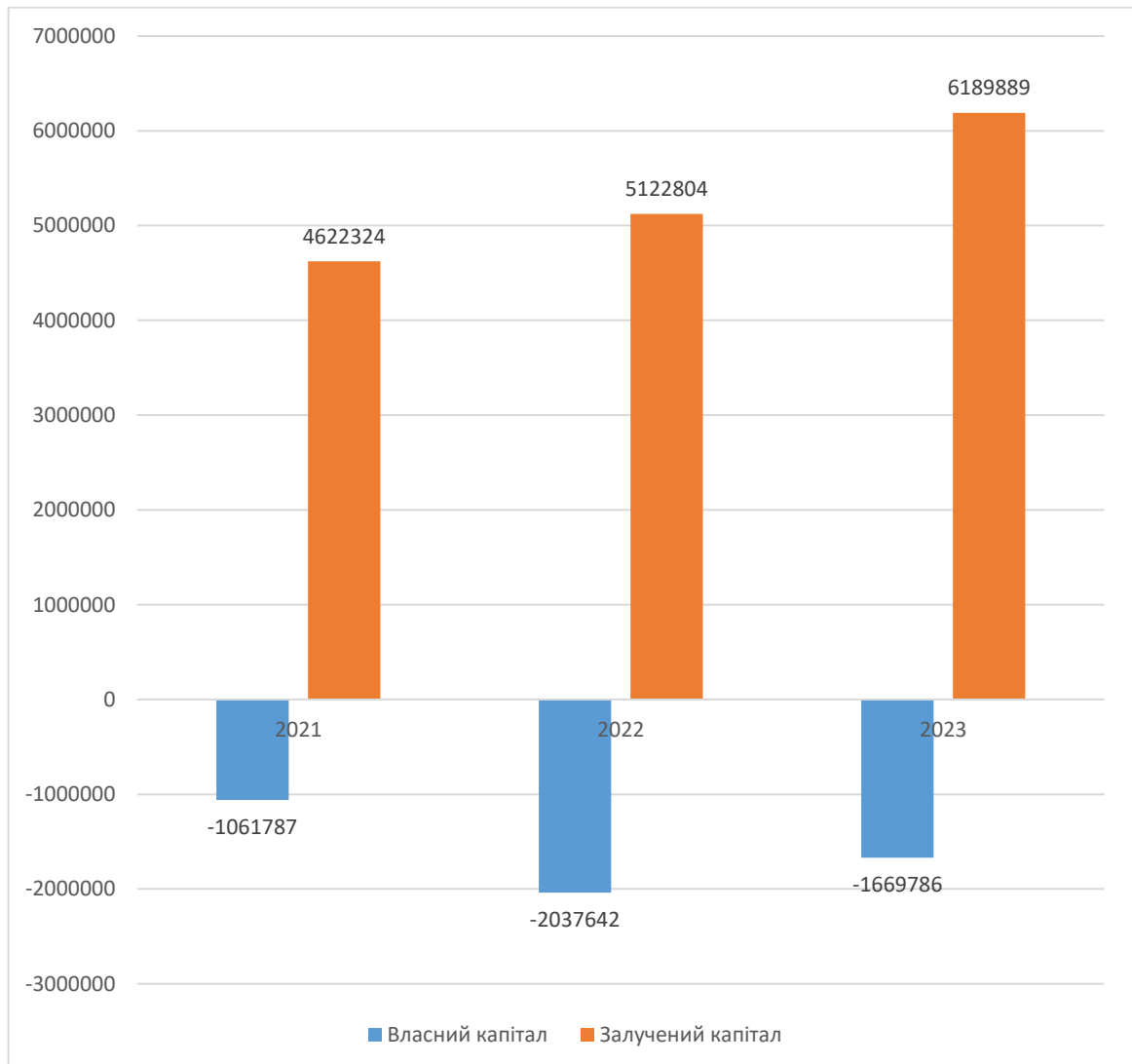

Рис. 2.7. Динаміка капіталу ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр.

Для того щоб виявити основні джерела формування власного капіталу проведемо його аналіз складу та структури, а також динаміку за досліджувані роки. Результати аналізу висвітлюємо у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз складу та структури власного капіталу ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відносне відхилення, %	
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	2022/ 2021	2023/ 2022
Власний капітал, всього	-1061787	-2037642	-1669786	-975855,0	367856
Зареєстрований (пайовий) капітал	370489	370489	370489	-	-
Капітал у дооцінках	458869			-	-
Додатковий капітал	35385	35385	35385	-	-
Непокритий збиток	-1926530	-2443516	-2075660	-516986,0	367856

Загалом, при аналізі табл. 2.7., спостерігаємо від’ємні значення власного капіталу протягом всього аналізованого періоду. У структурі власного капіталу можна відмітити зареєстрований капітал у 2021-2023 році у сумі 370489 тис.грн. та додатковий капітал у сумі 35385 тис.грн. У 2021 році присутніх капітал у дооцінках у розсірі 458869 тис.грн. Поряд з цим варто відмітити, що непокритий збиток у 2021 році становив 1926530 тис.грн., у 2022 році зростає на 516986 тис.грн і становить 2443516 тис.грн., а у 2023 році зменшується на 367856 тис.грн. та становить 2075660 тис.грн. Наявність непокритого збитку стимулює підприємство ефективно працювати з метою нейтралізації кризових явищ, підвищення рівня економічної безпеки та зменшення ймовірності банкрутства.

Далі наведемо аналіз складу та структури, а також динаміки, залученого капіталу у табл. 2.8.

Аналізуючи дані, можна стверджувати, що сума залученого капіталу за весь досліджуваний період зростає за рахунок росту довгострокових зобов’язань (з рівня 3246025 тис.грн. у 2021 році до рівня 3956589 тис.грн. у 2023 році), поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з рівня 1278199 тис.грн. у 2021 році до рівня 2005267 тис.грн. у 2023 році).

Таблиця 2.8

Аналіз складу та структури залученого капіталу ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Показники	2021		2022		2023		Відносне відхилення, %	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2022/2021	2023/2022
Залучений капітал, всього	4622324,0	100,0	5122804,0	100,0	6189889,0	100,0	500480,0	1067085
Інші довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	17907,0	0,3	12868,0	0,2	17907,0	-5039
Довгострокові зобов'язання	3246025,0	70,2	3551228,0	69,3	3956589,0	63,9	305203,0	405361
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1278199,0	27,7	1414454,0	27,6	2005267,0	32,4	136255,0	590813
розрахунками з бюджетом	4339,0	0,1	2256,0	0,0	5229,0	0,1	-2083,0	2973
розрахунки зі страхування	1337,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1337,0	0
розрахунками з оплати праці	9553,0	0,2	5343,0	0,1	10048,0	0,2	-4210,0	4705
розрахунками за одержаними авансами	128,0	0,0	2713,0	0,1	17015,0	0,3	2585,0	14302
Поточні забезпечення	82479,0	1,8	93758,0	1,8	182682,0	3,0	11279,0	88924
Інші поточні зобов'язання	264,0	0,0	35145,0	0,7	191,0	0,0	34881,0	-34954

Решта складових у структурі залученого капіталу (інші довгострокові зобов'язання, розрахунки з бюджетом, зі страхування, з оплати праці, за одержавними авансами, поточні забезпечення та інші поточні зобов'язання) займають досить малу частку (менше 1%). Отже, це свідчить про те, що найбільший вплив на формування позикових коштів підприємства чинять фактори довгострокові зобов'язання та поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

2.3. Параметричний аналіз економічної безпеки підприємства

Ліквідність – це здатність підприємства покривати свої зобов'язання за рахунок активів, які можна швидко перетворити на грошові кошти відповідно до строків погашення зобов'язань. Рівень ліквідності визначає платоспроможність підприємства. Аналіз ліквідності балансу передбачає порівняння активів, згрупованих за ступенем їхньої ліквідності (у порядку зменшення), із пасивами, згрупованими за строками погашення зобов'язань.

При аналізі платоспроможності за групами активів і пасивів активи групуються за ступенем ліквідності (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Групування активів та пасивів підприємства за ступенем ліквідності

Активи		Зобов'язання	
A1 – найбільш ліквідні активи	Грошові кошти	П1 – Найбільш термінові зобов'язання	Кредиторська заборгованість
A2 – Активи, що швидко реалізуються	Дебіторська заборгованість	П2 – Короткострокові зобов'язання	Короткострокові кредити та позикові кошти
A3 – активи, що повільно продаються	Матеріальні цінності	П3 – Довгострокові зобов'язання	Довгострокові кредити та позикові кошти
A4 – активи, які важко продати	Основні засоби	П4 – Строкові зобов'язання	Джерела власних коштів

Баланс вважають ліквідним, якщо $A1 \geq P1$, $A2 \geq P2$, $A3 \geq P3$, $A4 \leq P4$.

Для характеристики ступеня ліквідності підприємства необхідно здійснити порівняння сум за кожною складовою групи як активів, так і пасивів. Підприємство можна вважати абсолютно ліквідним, якщо аоно відповідає наступним рівностям: A1 більше P1; A2 більше P2; A3 більше P3; A4 менше P4.

Здійснений аналіз ліквідності балансу наводимо у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз ліквідності балансу підприємства ТОВ «Церсаніт Інвест»
у 2021-2023 рр.

Активи	2021	2022	2023	Пасиви	2021	2022	2023
A ₁	390604	143444	489661	П ₁	4622324	5104897	6177021
A ₂	1342398	914368	1221317	П ₂			
A ₃	461095	459174	777371	П ₃	0	17907	12868
A ₄	1366440	1568176	2031754	П ₄	-1061787	-	-
Баланс	3560537	3085162	4520103	Баланс	3560537	3085162	4520103

Таким чином, аналізуючи показники ліквідності балансу підприємства, бачимо, що спостерігається наступна ситуація, яка не відповідає вимогам ліквідності. Так, у 2021 році $A_1 \leq P_1$, $A_4 \geq P_4$, у 2022-2023 рр. спостерігається така ж сама ситуація. Це свідчить про те, що у досліджуваного підприємства не вистачає поточних активів для покриття свої поточних зобов'язань. Також, наявність непокритого збитку свідчить про те, що у підприємства немає власних коштів для фінансування власної діяльності.

Для комплексної оцінки ліквідності балансу розраховується загальний показник платоспроможності (рис.2.8).

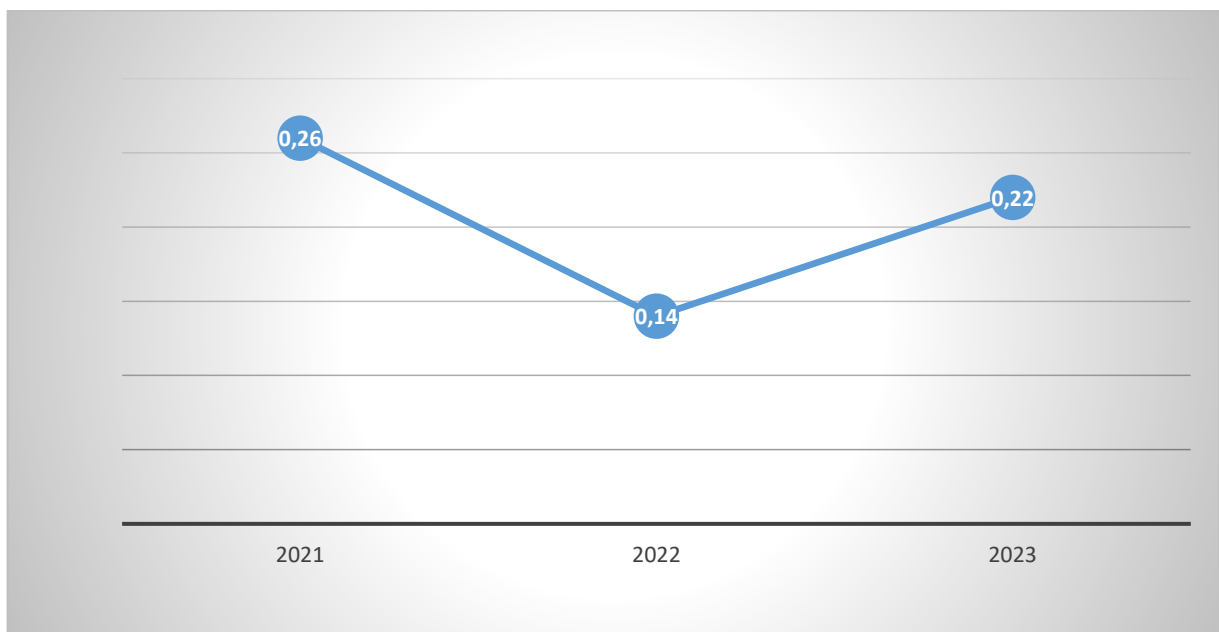

Рис. 2.8. Динаміка узагальнюючого коефіцієнта платоспроможності ТОВ
«Церсаніт Інвест»

Так, у 2021 році $K_{пл} = 0,26$, у 2022 році $K_{пл} = 0,14$ та у 2023 році $K_{пл} = 0,22$. Таке зменшення у 2022 та зростання у 2023 роках говорить про низький рівень платоспроможності підприємства та порушення у структурі активів та пасивів.

Для подальшого аналізу фінансової звітності потрібно розрахувати деталізовано коефіцієнти ліквідності. Аналіз коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2021-2023 рр. подано у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Церсаніт Інвест» у 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення			
				абсолютне,		відносне,	
				тис. грн.		%	
				2022/	2023/	2022/	2023/
				2021	2022	2021	2022
Вихідні дані, тис. грн.							
1.Поточні зобов'язання	4622324	5104897	6177021	482573,0	1072124,0	110,4	121,0
2.Грошові кошти	390604	143444	489661	- 247160,0	346217,0	36,7	341,4
3.Дебіторська заборгованість	1258414	838124	881778	- 420290,0	43654,0	66,6	105,2
4.Оборотні активи	2194097	1516986	2488349	- 677111,0	971363,0	69,1	164,0
5.Необоротні активи	1366440	1568176	2031754	201736,0	463578,0	114,8	129,6
6.Активи	3560537	3085162	4520103	- 475375,0	1434941,0	86,6	146,5
7.Кредиторська заборгованість	1374570,0	1515811,0	2203226,0	141241,0	687415,0	110,3	145,3
Коефіцієнти							
1.Коеф. абсолютної ліквідності	0,08	0,03	0,08	-0,1	0,1	33,3	282,1
2.Коеф.термінової ліквідності	0,36	0,19	0,22	-0,2	0,0	53,9	115,5
3.Коеф. загальної ліквідності	0,47	0,30	0,40	-0,2	0,1	62,6	135,6
4.Коеф.співвідношення КЗ і ДЗ	1,09	1,81	2,50	0,7	0,7	165,6	138,2
5.Коеф.мобільності активів	0,62	0,49	0,55	-0,1	0,1	79,8	112,0
6.Коеф.співвідношення активів	1,61	0,97	1,22	-0,6	0,3	60,2	126,6

Для розуміння чи дана динаміка є позитивною, необхідно порівняти розраховані коефіцієнти з їх нормативними значеннями. Таким чином, коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду є дуже низьким та не відповідає нормативному значенню. В той час, коли нормативне значення становить 0,2-0,3, даний коефіцієнт коливається від 0,03 до 0,08, що є негативним показником та означає, що підприємство практично не здатне погашати поточну заборгованість наявними грошовими коштами.

Коефіцієнт термінової ліквідності показує яку частину поточної заборгованості може бути погашено за рахунок грошових коштів та очікуваних надходжень від дебіторів. Нормативне значення даного показника повинне бути більше 0,5, тобто даний коефіцієнт є нижчим за нормативне значення протягом усього аналізованого періоду.

Щодо коефіцієнту загальної ліквідності, у всіх трьох роках він є значно меншим від нормативного значення 2-2,5. Очевидно, оборотні активи не повністю покривають поточні зобов'язання

Отже, можна зробити висновок про те, що на підприємства відсутня абсолютна, термінова та загальна діквідність. Також спостерігаємо негативну динаміку до зменшення цих коефіцієнтів у 2022 році та незначне зростання у 2023 році. Проте значення 2023 року не досягають значень 2021 року, окреім абсолютної ліквідності, яка досягла даного значення. Однак їхні розраховані значення все ще згаходяться далеко від номативу. Безумовно ці фактори порушують рівень економічної бехпеки досліджуваного підприємства.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованостей показує, який розмір кредиторської заборгованості припадає на 1 грн. дебіторської заборгованості. Даний показний стрімко зростає протягом аналізованого періоду, що свідчить про те, що кредиторвська заборгованість зростає вищими темпами ніж дебіторська. Коефіцієнт мобільності у 2022 та 2023 роках відповідає нормативному значенню, що свідчить про збільшення мобільності активів. Коефіцієнт співвідношення активів також за досліджуваний період відповідає нормативному значенню.

Далі розглянемо аналіз показників ділової активності підприємства у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз показників ділової активності ТОВ «Церсаніт Інвест» у 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення			
				абсолютне,		відносне,	
				тис. грн.		%	
				2022/	2023/	2022/	2023/
				2021	2022	2021	2022
Вихідні дані, тис. грн.							
1.Виручка від реалізації	2555641,0	2141335,0	3826441,0	- 414306,0	1685106,0	83,8	178,7
2.Капітал	3560537,0	3085162,0	4520103,0	- 475375,0	1434941,0	86,6	146,5
3.Власний капітал	- 1061787,0	- 2037642,0	- 1669786,0	- 975855,0	367856,0	191,9	81,9
4.Запаси	458480,0	430159,0	754575,0	-28321,0	324416,0	93,8	175,4
5.Дебіторська заборгованість	1258414,0	838124,0	881778,0	- 420290,0	43654,0	66,6	105,2
6.Кредиторська заборгованість	1374570,0	1515811,0	2203226,0	141241,0	687415,0	110,3	145,3
Коефіцієнти							
1.Коеф.оборотності капіталу	0,72	0,69	0,85	-0,02	0,15	96,7	122,0
2.Коеф.оборотності власного капіталу	-2,4	-1,1	-2,3	1,4	-1,2	43,7	218,1
3.Коеф.оборотності запасів	5,6	5,0	5,1	-0,6	0,1	89,3	101,9
4.Коеф.оборотності дебіторської заборгованості	2,0	2,6	4,3	0,5	1,8	125,8	169,8
5.Коеф.оборотності кредиторської заборгованості	1,9	1,4	1,7	-0,4	0,3	76,0	122,9

Аналіз ділової активності свідчить про погіршення показників оборотності у 2022 році та їх незначне покращення у 2023 році. Безумовно зростання оборотності свідчить про покращення ділової активності саме у 2023 році.

Далі проведемо аналіз рентабельності підприємства (табл. 2.12). Даний аналіз дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства та визначити,

наскільки прибутковою є його основна діяльність, використання активів та капіталу.

Таблиця 2.12

Аналіз показників рентабельності ТОВ «Церсаніт Інвест» у 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Відхилення			
				абсолютне,		відносне,	
				тис. грн.		%	
				2022/	2023/	2022/	2023/
				2021	2022	2021	2022
Вихідні дані, тис. грн.							
1.Виручка від реалізації	2555641	2141335	3826441	-414306	1685106,00	83,79	178,69
2.Чистий прибуток	524436	-943899	365325,0	-1468335	1309224	-179,98	-38,70
3.Власний капітал	-1061787	-2037642	-1669786	-975855	367856	191,91	81,95
4.Витрати	2605423	3110723	3397288	505300	286565	119,39	109,21
5.Активи	3560537	3085162	4520103	-475375	1434941	86,65	146,51
Рентабельність, %							
1.Рентабельність продукції	20,52	-44,08	9,55	-64,60	53,63	-214,81	-21,66
2.Рентабельність витрат	20,13	-30,34	10,75	-50,47	41,10	-150,75	-35,44
3.Рентабельність активів	14,73	-30,59	8,08	-45,32	38,68	-207,72	-26,42

Аналіз рентабельності ТОВ «Церсаніт Інвест» свідчить про те, що за весь досліджуваний період підприємство було рентабельним лише у 2021 та 2023 рр.. Найвищі показники рентабельності спостерігаються у 2021 році. У наступному 2020 році прослідковується тенденція до їх зниження, адже підприємство отримувало збиток та у 2023 році до їх зростання. Проте їх значення не досягають значень базового 2021 року.

Так, рентабельність продукції у 2021 році становила 20,52 %, у 2022 році спадає до рівня -44,08%, а вже у 2023 році зростає і становить 9,55%. Відповідно рентабельність витрат у 2021 році становить 20,13%, у 2022 році -30,34% та у 2023 році – 10,75%. Рентабельність активів є нацменшій та складає 14,7 % у 2021 році, -30,34% у 2022 році та 8,08 % у 2023 році.

Унаочненн динаміки показників рентабельності ТОВ «Церсаніт Інвест» зображено на рис. 2.9.

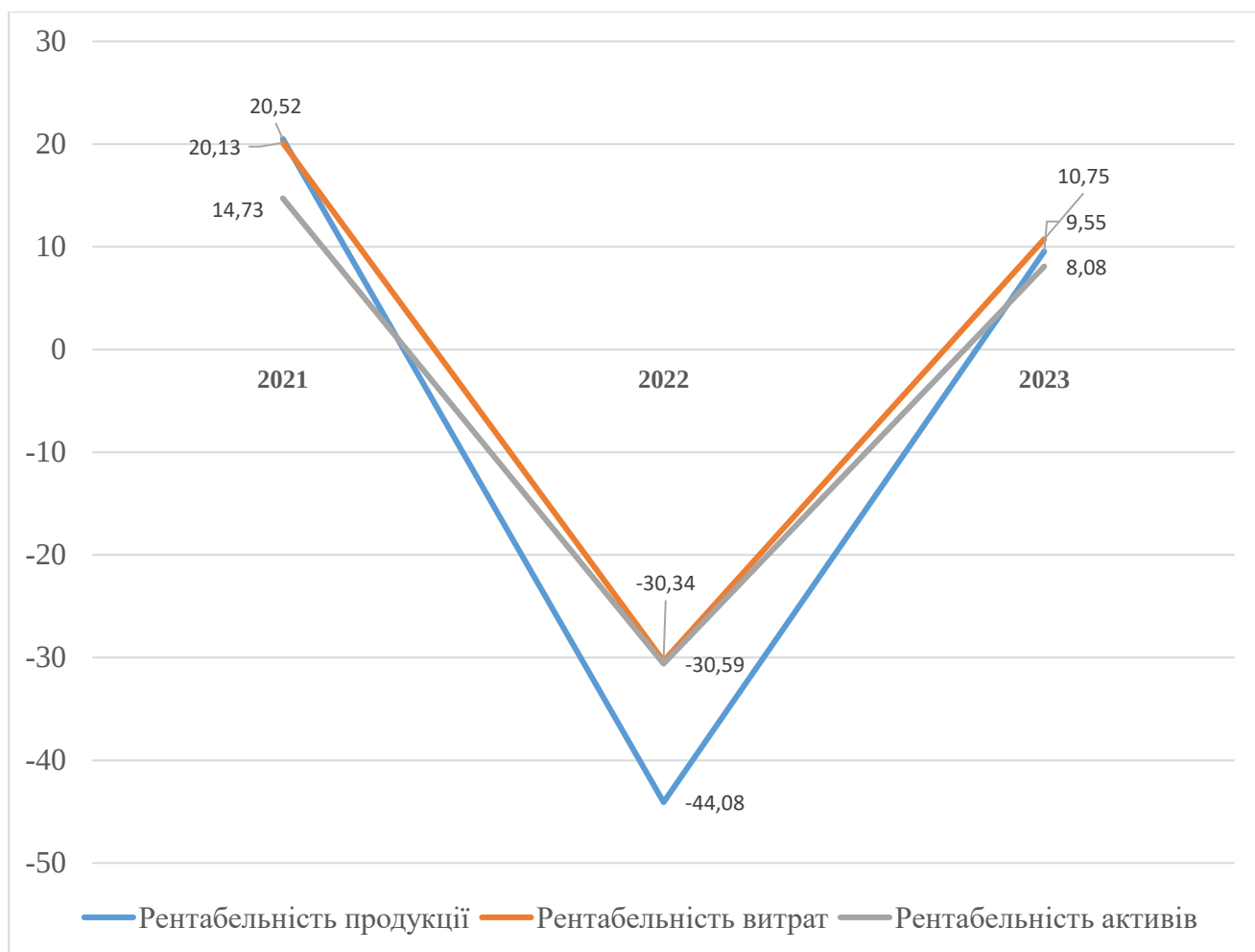

Рис. 2.9. Динаміка показників рентабельності ТОВ «Церсаніт Інвест», 2021-2023 рр.

Загалом, аналіз рентабельності вказує на позитивну тенденцію в діяльності підприємства, але деякі показники вказують на коливання ефективності. Важливо підтримувати стабільність та ефективне управління ресурсами, щоб забезпечити подальший розвиток підприємства.

Заключним етапом даного аналітичного дослідження є розрахунок комплексного показника економічної безпеки підприємства ТОВ «Церсаніт Інвест» на основі таких блоків показників: майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності (табл. 2.12). У зв'язку з тим, що у підприємства відсутній власний капітал показники фінансової стійкості не були розраховані, а відповідно і виключені з даної оцінки.

Таблиця 2.12

Розрахунок рівня економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест»
за 2021-2023 рр.

№	Показники	Граничне значення	Вага	Приведені значення відповідно до граничного рівня		
				2021	2022	2023
1. Показники майнового стану						
1.1.	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,5	0,2	1,40	1,44	1,36
1.2.	Коефіцієнт мобільності активів	0,5	0,5	1,24	0,98	1,10
1.3.	Частка дебіторської заборгованості в поточних активах	0,2	0,3	0,35	0,36	0,57
Узагальнений показник				1,01	0,89	0,99
2. Показники ліквідності						
2.1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,4	0,4	0,15	0,4
2.2.	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,5	0,3	0,72	0,38	0,44
2.3.	Коефіцієнт загальної ліквідності	2	0,3	0,235	0,15	0,2
Узагальнений показник				0,4465	0,219	0,352
3. Показники ділової активності						
3.1.	Оборотність оборотних активів	30	0,2	0,10	0,12	0,12
3.2.	Оборотність запасів	15	0,2	0,23	0,21	0,21
3.3.	Оборотність кредиторської заборгованості	30	0,3	0,16	0,12	0,14
3.4.	Оборотність дебіторської заборгованості	30	0,3	0,16	0,21	0,35
Узагальнений показник				0,16	0,16	0,21
4. Показники рентабельності						
4.1.	Рентабельність активів (ROA)	0,025	0,25	5,89	-17,63	3,82
4.2.	Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,05	0,25	-9,88	9,26	-4,38
4.3.	Рентабельність основних засобів	0,06	0,25	3,36	-5,06	1,79
4.4.	Рентабельність продукції	0,05	0,25	0,23	0,64	1,12
Узагальнений показник				-0,10	-3,20	0,59
	Рівень економічної безпеки					
	Фактичне значення			1,51	-1,93	2,15
	Граничне значення			4	4	4
	Результуючий показник			0,38	-0,48	0,54

У вищенаведеній таблиці представлено результати розрахунків складових економічної безпеки підприємства. Ці показники були приведені відповідно до їх граничних рівнів до порівняльного виду, на основі чого було розраховано інтегральним методом загальний показник економічної безпеки.

Згідно розрахованих значень, можна стверджувати, що для ТОВ «Церсаніт Інвест» притаманний критичний рівень фінансово-економічної безпеки у 2021 році, у 2022 році відповідає значенню критично низькому. Незважаючи, що

показники ділової активності та прибутковості підприємства зростають у 2023 році, показник безпеки, хоч і зростає та є найбільшим серед значень досліджуваного періоду, але не досягає нормативу 1, становить 0,54, що відповідає низькому рівню (рис.2.10).

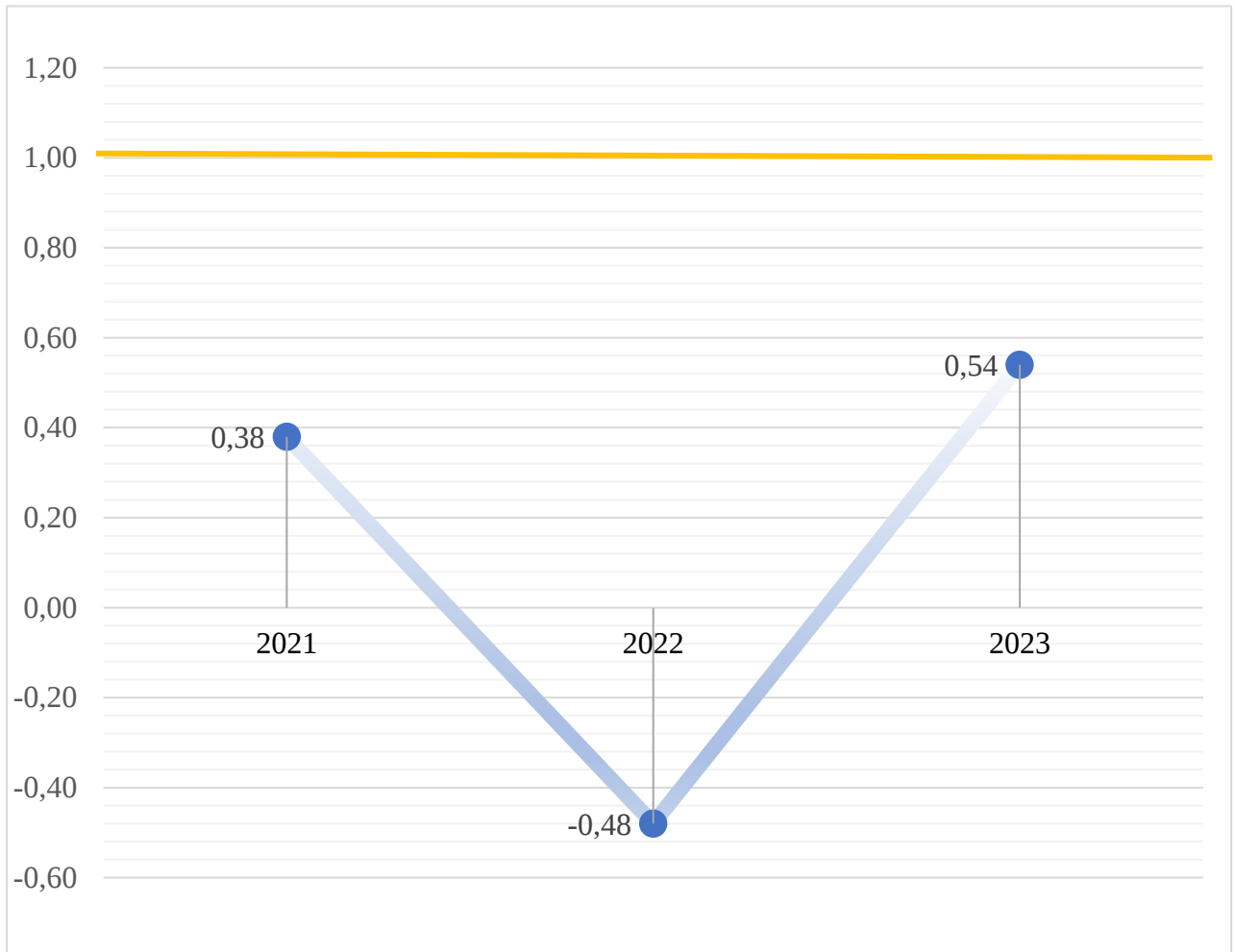

Рис. 2.10. Рівень фінансово-економічної безпеки ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2019-2021 рр.

Як видно з вищенаведеного графіку перед підприємством постає нагальна необхідність розрахунку рівня ймовірності банкрутства підприємства.

У світовій практиці рівень фінансово-економічної безпеки вимірюють також показниками ймовірності банкрутства. До таких моделей відносять моделі Альтмана, Таффлера, Спрінгейта, Лиса та інші. У представлений роботі виконаємо розрахунки прогнозу банкрутства на основі трьох моделей: двох закордонних: моделі Альтмана та Спрінгейта та однієї вітчизняної: модель Терещенка. Найпоширенішою є модель, яка передбачає розрахунок індексу

кредитоспроможності Альтмана. Відповідно чим вищий рівень даного показника, тим і вищий рівень фінансово-економічної безпеки.

Розрахунок показника, що характеризує рівень ймовірного банкрутства ТОВ «Т-Стиль» на основі моделі Альтмана представлена у табл.2.13.

Таблиця 2.13

Прогнозування ймовірності банкрутства
за п'ятифакторною моделлю Альтмана

Показники	Алгоритм розрахунку	2023
Частка власних оборотних коштів в активах (X1)	$(1495-1095)/1300$	0,00
Рентабельність активів розрахована на основі НП (X2)	$1420/1300$	-0,46
Рентабельність активів розрахована на основі ФР до ОП (X3)	$2290/1300$	0,32
Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань власним капіталом (X4)	$1495/1695$	0,00
Коефіцієнт трансформації (X5)	$2000/1300$	0,85
Результуючий показник	$1,2X1 + 1,4X2 + 3,3X3 + 0,6X4 + 1,0X5$	1,26
Ймовірність банкрутства		висока

Як відомо, якщо Z є меншим за 1,81, то відповідно існує висока ймовірність банкрутства підприємства, а якщо Z більше за 2,7 то ймовірність банкрутства є досить низькою. Відповідно до наших даних, бачимо, що підприємство характеризується високим рівнем банкрутства.

Для підтвердження вищенаведених розрахунків можна представити розрахунок наступного показника ймовірності банкрутства за моделлю Спрінгейта. Як відомо, граничне значення за даною моделлю є 0,862. Розрахункове значення становить 1,36. Відповідно до цього, досліджуване підприємство також не попадає у зону потенційного банкрутства (табл.2.14).

Таблиця 2.14

Прогнозування ймовірності банкрутства за моделлю Спрінгейта

Показники	Алгоритм розрахунку	2023
Якщо $Z > 2$ – банкрутство не загрожує, $1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена, $0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства		
Частка власних оборотних коштів в активах (А)	$(1495-1095)/1300$	0,00
Рентабельність активів (В)	$2290/1300$	0,32
Співвідношення прибутку та короткострокових зобов'язань (С)	$2290/1695$	0,07
Коефіцієнт трансформації (Д)	$2000/1300$	0,85
Результуючий показник	$1,03 A + 3,07 B + 0,66 C + 0,4 D$	1,36
Ймовірність банкрутства		низька

Поряд з цим варто зазначити, що дані методики розроблялися закордонними вченими, відповідно до умов функціонування іноземних підприємств. Проте для української практики деякі дані мають відмінність, і не завжди можуть впроваджуватися при аналізі вітчизняних підприємств. Адже існують відмінності в макроекономічних факторах розвитку кожної країни, у яких досить різна структура капіталу по галузях та різне законодавче поле. Тому варто розглянути одну з методик, яка було розроблена українським вченим-економістом О.Терещенко.

Формула для розрахунку узагальнюючого показника має наступний вигляд:

$$Z_{\text{Терещенко}} = 1,5 \cdot X_1 + 0,08 \cdot X_2 + 10 \cdot X_3 + 5 \cdot X_4 + 0,3 \cdot X_5 + 0,1 \cdot X_6 \quad (2.1)$$

Визначення показника Z проведемо у таблиці 2.15. Відповідно до отриманих даних варто відмітити, що показник Z свідчить про те, що у 2021 році не було загрози банкрутства, у 2022 році така загроза існувала, а вже у 2023 році згідно розрахунків така загроза минувала, але результати їх свідчать про порушену фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 2.17

Розрахунок ймовірності банкрутства ТОВ «Церсаніт Інвест» за моделлю
О.Терещенка

Показники	Код рядка	2019	2020	2021
Якщо $Z > 2$ – банкрутство не загрожує, $1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена, $0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства				
Вихідні дані				
Виручка від реалізації	2000	2555641	2141335	3826441
Готівка	1165	390604	143444	489661
Чистий прибуток	2350	524436	-943899	365325
Зобов'язання	(1595+1695)	4622324	5122804	6189889
Валюта балансу	1300	3560537	3085162	4520103
Виробничі запаси	1101	0	175572	312207
Розрахунки				
готівка/ зобов'язання	X_1	0,08	0,03	0,08
валюта балансу/ зобов'язання	X_2	0,77	0,60	0,73
чистий прибуток/ валюта балансу	X_3	0,15	-0,31	0,08
чистий прибуток/ виручка	X_4	0,21	-0,44	0,10
виробничі запаси/ виручка	X_5	0,00	0,08	0,08
виручка/валюта балансу	X_6	0,72	0,69	0,85
Ступінь можливості банкрутства	Z	2,76	-5,08	1,57
		Не загрожує	Існує загроза	Фінансова стійкість порушена

Отже, на основі аналітичних розрахунків можна зробити висновок, що підприємство динамічно розвивається, на що залучає позикові кошти. І враховуючи те, що наявність довгострокових та поточних боргів порушили стан фінансової стійкості, ліквідності підприємства, знизили рівень його економічної безпеки, підприємству у 2023 році банкрутство не загрожує.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ»

3.1. Пріоритетні напрями зміцнення економічної безпеки ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ»

Відповідно до проведеної оцінки рівня фінансової безпеки ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ», виявлено, що інтегральний показник фінансової безпеки свідчить про недостатній рівень захисту фінансових інтересів підприємства. Найбільш критичні результати були зафіксовані за показниками фінансової та ліквідності, які знаходяться на неприйнятному рівні. Інші фінансові показники також не досягають навіть граничного значення, що вказує на загальну вразливість фінансової системи підприємства.

Водночас, є і позитивні моменти: показники рентабельності демонструють втішні результати. У 2022 та 2023 роках результуючий показник рентабельності значно перевищив граничне значення, що свідчить про здатність підприємства генерувати прибуток. Проте, це не означає, що заходами зміцнення рентабельності слід нехтувати. Навпаки, необхідно робити все можливе для підтримки та посилення цієї позитивної динаміки.

З метою зміцнення фінансової безпеки підприємства пропонуємо такі заходи (табл.3.1).

Крім того, на фінансову безпеку підприємства впливають не тільки кількісні параметри, а й якісні. Якісні параметри, такі як ефективність менеджменту, якість продукції та послуг, надійність ділових партнерів та постачальників, інформаційна безпека, сила корпоративної культури та рівень соціальної відповідальності, відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової безпеки підприємства.

Ефективний менеджмент дозволяє оптимізувати внутрішні процеси та ресурси, що сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів і зниженню витрат. Якість продукції та послуг є важливим фактором у забезпеченні задоволення потреб клієнтів і партнерів, що сприяє підтримці стабільних відносин і збереженню ринкової позиції. Надійність ділових партнерів і

постачальників допомагає у забезпеченні неперервності виробничих процесів і вчасного здійснення поставок.

Таблиця 3.1

Шляхи зміцнення фінансової безпеки підприємства на основі кількісних параметрів
ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ»

Майновий стан
- Оптимізація структури активів: скорочення частки неліквідних активів і збільшення частки високоякісних активів; - проведення регулярної переоцінки основних засобів для відображення їх реальної вартості; - впровадження інноваційних технологій для підвищення ефективності використання активів;
Ділова активність
- Розширення ринків збуту через диверсифікацію продукції та вихід на нові географічні ринки; - підвищення ефективності управління запасами для скорочення часу обігу оборотних коштів; - впровадження сучасних інформаційних систем для автоматизації бізнес-процесів; - проведення маркетингових кампаній для збільшення обсягу продажів і залучення нових клієнтів.
Фінансова стійкість
- Зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування через збільшення власного капіталу; - диверсифікація джерел фінансування для зменшення ризиків; - впровадження системи управління ризиками для виявлення та мінімізації фінансових загроз; - проведення регулярного аудиту фінансових показників для виявлення потенційних проблем.
Ліквідність
- Підвищення рівня грошових резервів для забезпечення оперативної платоспроможності; - оптимізація кредиторської заборгованості шляхом переговорів з постачальниками про вигідні умови розрахунків; - проведення фінансового планування для прогнозування і управління грошовими потоками; - збільшення короткострокових активів через ефективне управління оборотними коштами.

Продовження таблиці 3.1

Рентабельність
- Зниження витрат на виробництво через впровадження енергоефективних технологій та оптимізацію виробничих процесів; - збільшення обсягу продажів через впровадження нових продуктів і поліпшення якості існуючих; - оптимізація податкового навантаження через використання податкових пільг і правильне планування податкових платежів; - впровадження системи управління витратами для забезпечення контролю за фінансовими результатами.

*Сформовано автором на основі: [32, 36, 40, 44]

Застосування цих заходів дозволить не тільки покращити рівень фінансової безпеки підприємства, але й створить міцний фундамент для його стабільного розвитку та зростання у майбутньому.

Інформаційна безпека забезпечує захист від кіберзагроз та інших ризиків, що можуть поставити під загрозу даних і функціонування підприємства. Сила корпоративної культури і високий рівень соціальної відповідальності сприяють формуванню позитивного іміджу компанії і підтримці довіри громадськості та зацікавлених сторін.

Також, зауважимо, що у період війни підприємства потребують додаткових заходів захисту, що робить питання фінансової безпеки ще більш актуальним. Тому, пропонуємо заходи зміцнення якісних параметрів підприємства та додаткові заходи з врахуванням воєнного чинника (табл. 3.2).

Впровадження цих заходів дозволить суттєво підвищити якісні параметри фінансової безпеки підприємства. Важливо зазначити, що якісні та кількісні параметри фінансової безпеки нерозривно пов'язані між собою. Їх комплексний аналіз та вдосконалення дозволить створити надійний фундамент для успішного розвитку бізнесу

Однак, не варто забувати про те, що в світі глобалізації та постійних змін необхідною умовою для розвитку підприємства, для його конкурентоспроможності, для високого позиціонування себе на ринку є необхідність стратегічного планування в довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.1

**Шляхи зміцнення економічної безпеки ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ» на основі
якісних параметрів**

Ефективність менеджменту	Якість продукції/послуг
- інвестування у розвиток навичок та знань команди керівництва; - впровадження сучасних методів менеджменту; - чітке розмежування повноважень працівників, - налагодження системи контролю та аудиту	- постійне вдосконалення продукції/послуг; - орієнтація на потреби та очікування споживачів; - інвестування у дослідження та розробки, - впровадження інновацій
Інформаційна безпека	Сила корпоративної культури
- впровадження сучасних систем захисту даних (комерційних таємниць, персональних даних); - навчання персоналу правилам кібергігієни для стійкості до кіберзагроз; - регулярний аудит інформаційних систем	- чітка комунікація цілей та цінностей компанії; - заохочення командної роботи; - розвиток корпоративних традицій; - нагородження кращих співробітників; - створення сприятливого робочого середовища
Надійність ділових партнерів	Рівень соціальної відповідальності
- оцінка надійності контрагентів; - чітке формулювання договірних зобов'язань; - диверсифікація партнерських зв'язків; - страхування ризиків	- участь у соціальних проектах; - благодійність; - екологічні ініціативи; - прозорість ведення бізнесу
Додаткові заходи зміцнення фінансової безпеки підприємства в період війни	
- розширення можливостей віддаленої роботи; - розробка планів дій на випадок надзвичайних ситуацій; - впровадження посилених заходів з кібербезпеки; - диверсифікація ланцюгів постачання; - проведення релокації бізнес-процесів, там де це вимагає ситуація; - посилення безпеки персоналу та об'єктів; - посилення енергетичної автономії та підготовка рішень для аварійного енергозабезпечення; - створення резервних складів та ін.	

*Сформовано автором на основі: [32, 36, 40, 44]

Тому, пропонуємо стратегію забезпечення фінансової безпеки підприємства в довгостроковій перспективі, яка повинна ґрунтуватись на наступних принципах:

- адаптивність: стратегія має бути гнучкою та здатною динамічно реагувати на мінливі умови внутрішнього та зовнішнього середовища, своєчасно коригуючи курс для досягнення поставлених цілей.
- економічна доцільність: реалізація стратегії має ґрунтуватися на ретельному аналізі та обґрунтуванні економічної вигоди від вкладених ресурсів та прийнятих рішень.
- системність: стратегія має бути побудована системно, охоплюючи всі аспекти, які впливають на фінансову безпеку підприємства, та забезпечуючи їх взаємозв'язок та узгодженість.
- комплексність: стратегія має охоплювати всі сфери діяльності підприємства, включаючи фінансове управління, фінансовий моніторинг, ризик-менеджмент, планування та бюджетування.
- прогностичність: стратегія має враховувати можливі ризики та проблеми, які можуть виникнути в майбутньому, та передбачати заходи з їх попередження або мінімізації наслідків.
- ефективність: стратегія має бути дієвою та забезпечувати досягнення поставлених цілей, гарантуючи стійкість та динамічний розвиток підприємства.
- невідкладність: стратегія має передбачати своєчасне та чітке реагування на можливі загрози фінансової безпеки, мінімізуючи ризики та забезпечуючи стабільність функціонування підприємства.

Водночас, для підприємства, яке фактично здійснює свою діяльність в умовах динамічності конкурентного середовища, ключовим фактором впливу на будь яку його систему, у т.ч. й систему економічної безпеки, є конкурентні сили [55]. Для формування ефективної системи економічної безпеки підприємство має впроваджувати комплексний підхід, аналізуючи всі п'ять сил та розробляючи стратегії протидії впливу конкурентів.

Найбільш значущими стратегічними кроками для утримання своєї конкурентної сили, з нашої точки зору, для підприємств зараз є: забезпечення бар'єрів входу на ринок, шляхом інтенсифікації розвитку власних унікальних переваг та патентуючи свої інновації; постійний аналіз конкурентів, необхідність підтримки ефективності процесів та підвищення якості товарів і послуг; інвестиції у власні інновації та постійний моніторинг за новими тенденціями, щоб своєчасно адаптуватися до змін на ринку; формування лояльності споживачів, шляхом розвитку брендингу та унікальної ціннісної пропозиції. В умовах посилення цифровізації при розробці системи економічної безпеки підприємству не можливо не враховувати вплив цифрових та інформаційних технологій. Так, одним із факторів підвищення рівня фінансово-економічної безпеки є діджиталізація бізнес-процесів, яка сприяє впровадженню програмного забезпечення, посиленню контролю за всіма напрямками роботи, створенню умов для навчання, саморозвитку, підвищення фінансової стабільності підприємства [82]. Підприємства, які діють в умовах прискореного розвитку інноваційних та цифрових технологій мають зважати на значення для своєї економічної безпеки об'єктів інтелектуальної власності, на яку як складову системи економічної безпеки можуть впливати технологічні, економічні, законодавчі та соціокультурні фактори [6]. Досить часто у дослідженнях окремо від факторів виділяють загрози економічній безпеці підприємства: економічні, політичні, соціальні, потенційні, реальні тощо [62].

Ми ж пропонуємо розглядати загрози економічній безпеці – саме як фактори негативного впливу, які одночасно можна віднести до однієї із великих груп: внутрішніх чи зовнішніх. Загалом здійснене дослідження [55, 82, 6, 62] факторів, які впливають на формування економічної безпеки підприємства (в т.ч. й її системи) свідчить про досить широкий спектр класифікації та визначення факторів: від ознак за складовими економічної безпеки до сфери їх дії. Ми притримуємось точки зору, що умовно усі фактори економічної безпеки доцільно розподіляти на дві великі групи: внутрішні та зовнішні (рис. 3.1).

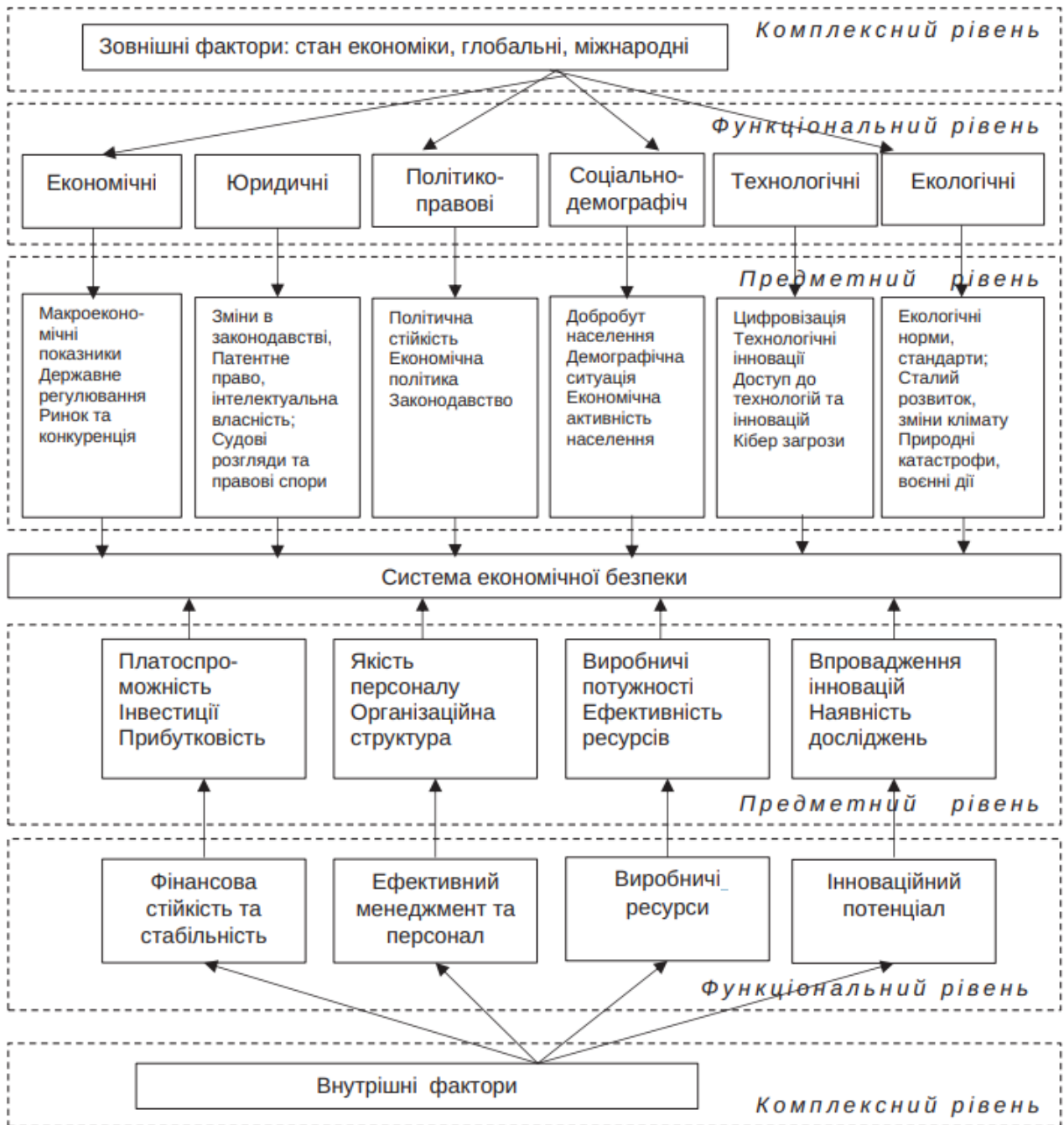

Рис. 3.1. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства ТОВ «Церсаніт Інвест»

Також пропонуємо розглядати фактори впливу на систему економічної безпеки підприємства відповідно до їх рівнів впливу на діяльність підприємства, який визначається особливістю середовища його формування і відповідних чинників.

Відповідно, до комплексного рівня ми відносимо сукупний вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, які відображають синергічний вплив як на

економічну безпеку підприємства так і на ефективність його діяльності. Саме комплексний рівень зовнішніх факторів є породженням змін конкурентного середовища, під впливом поточного стану економіки, глобального, міжнародного середовища, адже сучасний бізнес функціонує в умовах глобалізації та інтеграції ринків. Військові дії, політичні кризи, теракти та інші форми нестабільності створюють загрозу для фізичних активів, порушують ланцюги поставок і впливають на загальний рівень економічної безпеки підприємств. Зміни у міжнародному правовому середовищі, стандартах екології та соціальної відповідальності, коливання валютних курсів, міжнародні торговельні бар'єри та санкції, розвиток цифрової економіки та глобалізація інформаційного простору, кожен з цих факторів може мати як позитивний, так і негативний вплив на економічну безпеку підприємства. І рівень та міра впливу кожного з них, буде залежати від імплементації його на функціональному рівні його призначення.

Функціональний рівень факторів розподіляє згруповані категорії впливу за напрямками їх дії на конкурентне середовище: зовнішні фактори: політико-правові, юридичні; економічні, соціально-демографічні; екологічні, технологічні; внутрішні фактори: фінансова стійкість та стабільність, ефективний менеджмент та персонал, виробничі ресурси, інноваційний потенціал. Фактори предметного рівня також можуть бути внутрішніми та зовнішніми і мають безпосередній вплив на складові системи економічної безпеки, формують конкурентне середовище конкретного підприємства та є унікальними для кожного з них, зокрема за дією, спрямуванням та ефектом для системи економічної безпеки.

3.2. Обґрунтування заходів підвищення рівня економічної безпеки підприємства

Наступним кроком є оцінка поточного стану підприємства, що передбачає детальний аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на фінансову

безпеку. Це є важливим етапом при побудові стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства. Цей аналіз допоможе підприємству оцінити свої внутрішні ресурси та можливості, а також зовнішні загрози та можливості, які можуть вплинути на його діяльність.

Матриця SWOT-аналізу для підприємства наведена в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

SWOT-аналіз ТОВ «Церсаніт Інвест»*

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Гнучкість виробничої лінії 2. Керівник підприємства має більше 7 років досвіду роботи у даній сфері 3. Продукція, що випускається має високу якість 4. Використання новітніх технологій виробництва 5. Співпраця з іноземними постачальниками ресурсів 6. Наявність власного складу та автопарку 7. Висококваліфікований персонал	1. Залежність від компанії, що надає логістичні послуги 2. Відсутність відділу маркетингу 3. Фінансова неплатоспроможність 4. Порушення фінансової стійкості
Можливості	Загрози
1. Високий рівень попиту на продукцію 2. Достатня кількість роздрібних торговців даної продукції 3. Зростання експорту продукції в Україні та за її межами 4. Ріст ринку (прогнозований ріст ринку, як наслідок можливість розвиватись та нарощувати фінансову та виробничу потужність) 5. Переважання сильних сторін над слабкими серед конкурентів	1. Присутність на ринку продукції низької якості (відмова промислових споживачів від продукції внаслідок присутності на ринку продукції низької якості) 2. Скорочення обсягів виробництва 3. Необізнаність споживачів (формування недовіри споживачів до продукції через їх необізнаність) 4. Зростання витрат у зв'язку з збільшенням викидів від основних джерел

* Джерело: розроблено автором на основі даних «Церсаніт Інвест»

Проведення дослідження підприємства на стратегічному рівні обґрунтоване необхідністю визначення можливостей для його подальшого розвитку та основних напрямів вдосконалення діяльності товариства.

Саме тому для якісної оцінки внутрішнього середовища та аналізу зовнішнього середовища, було застосовано комплекс методів стратегічного аналізу, що включає в себе методи SWOT – аналізу

Отже, у галузі сформоване досить сильне конкурентне середовище, що сприяє поліпшенню якості обслуговування покупців. Конкуренція на ринку досить інтенсивна і головна боротьба відбувається між великими підприємствами.

За результатами SWOT-аналізу можна зробити висновок, що для використання зовнішніх можливостей та власних сильних сторін підприємства, основним напрямком розвитку ТОВ «Церсаніт Інвест» є розширення виробництва за рахунок підписання договорів про співпрацю з іноземними та вітчизняними фірмами.

Також потрібно підтримувати зв'язки з постійними бізнес-партнерами, які приносять основний дохід фірми, використовуючи для них персональний підхід та більше підвищити рівень менеджменту на підприємстві, який є основою для забезпечення прибутковості та ліквідності підприємства.

Якщо не реагувати на загрози підприємство може втратити частку ринку, а отже, дохід та ринкову силу, при цьому використавши можливості, підприємство може посилити власні позиції на ринку

Зважаючи на велику кількість подібних підприємств що працюють на території України, з метою встановлення конкурентоспроможності підприємства, проведемо порівняння показників основних 3-х конкурентів.

Рис.3.2. Підприємства-конкуренти на ринку країни [89]

Методика оцінки оперативної конкурентоспроможності була використана для аналізу трьох основних конкурентів: підприємство № 1 – «Cersanit»; підприємство № 2 – «KoLo» [58]; підприємство № 3 – «Roca» [59] (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Конкурентоспроможність ТОВ «Церсаніт Інвест» у 2023 р.

Складова	Оперативна конкурентоспроможність			Стратегічна конкурентоспроможність		
	«Cersanit»	«KoLo»	«Roca»	«Cersanit»	«KoLo»	«Roca»
Виробнича	1,44	1,09	1,01	0,91	0,84	0,79
Кадрова	2,21	2,01	1,78	2,01	1,89	1,98
Збутова	1,21	1,28	1,41	0,99	0,93	0,90
Фінансова	3,45	2,87	2,88	2,74	2,55	2,41
Інноваційно–інвестиційна	1,05	0,91	0,84	0,97	0,94	0,81
Всього	1,87	1,63	1,58	1,53	1,43	1,37

*Складено автором на основі даних «Церсаніт Інвест»

Найнижчим рівнем конкурентоспроможності відрізняється компанія «Roca», для якої характерне значення коефіцієнтів конкурентоспроможності як для оперативної, так і для стратегічної конкурентоспроможності (а саме: 1,58 – оперативна; 1,37 – стратегічна). Для компанії «KoLo» визначено достатньо високий рівень оперативної конкурентоспроможності (1,63), коефіцієнт стратегічної конкурентоспроможності теж має гарний результат (1,43).

Звичайно, найвищим рівнем конкурентоспроможності серед досліджуваних підприємств відрізняється обране для дослідження підприємство «Церсаніт Інвест».

З метою розвитку конкурентного потенціалу рекомендую застосувати:

- збереження розумних цін і привабливої якості;
- створення нових потужностей, щоб випередити зростання ринкового попиту й блокувати потенціал розширення дрібних конкурентів;
- здійснення інвестування, що забезпечує конкурентоспроможність за витратами і технологічний розвиток;

- забезпечення маркетингових досліджень, які дадуть змогу вдосконалити службу маркетингу, здійснити інформаційне, кадрове та технічне забезпечення досліджень, визначити форми її внутрішнього та зовнішнього зв'язку з іншими структурними підрозділами товариства і ринкового середовища.

- укладення ексклюзивних контрактів з кращими постачальниками й дилерами.

В своїй обліковій політиці компанія «Церсаніт Інвест» керується принципами прозорості, актуальності, порівнянності і надійності, обачності, достовірності, повноти висвітлення, превалювання сутності над формою, послідовності, нарахування і відповідності доходів і витрат (результати операцій та інших подій визнаються, коли вони здійснюються, а не коли отримані або сплачені грошові кошти, і відображаються в фінансовій звітності того періоду, до якого вони відносяться), періодичності, історичної вартості, єдиного грошового вимірника.

Також за результатами аналізу було встановлено, що однією з проблем досліджуваного підприємства є наявність значних викидів в атмосферне повітря. Поряд з цим варто відіітити, що розрахунок розсіювання не виявив перевищення відносно нормативних значень (ГДК, ОБРВ атмосферного повітря) на межі нормативної СЗЗ по жодній речовині на існуючий стан.

Таким чином, проаналізувавши світові найкращі доступні технології та методи керування при виробництві керамічних виробів, технологію підприємства ТОВ «ЦЕРСАНІТ ІНВЕСТ», устаткування, викиди забруднюючих речовин при випалюванні керамічних виробів в печах випалу, необхідно зробити висновок, що розробляти заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій немає потреби.

Перелік заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин

- в цеху виробництва керамічної плитки підняти висоту труб відводу димових газів від роликівих печей випалу №№1-5 від 13м до 25м (джерела викидів №№57-61);

- в цеху виробництва санітарної кераміки підняти висоту труб відводу димових газів від тунельних печей випалу №№1,2 від 13м до 21м (джерела викидів №№142,144).

При цьому на всіх джерелах викидів ТОВ «Церсаніт Інвест» не було виявлено перевищень концентрацій забруднюючих речовин відносно нормативів.

Спеціалістами підприємства був проведений аналіз та можливість технічного виконання цього заходу, порівняння процесу випалювання на аналогічному обладнанні на заводах в Польщі і запропоновано замінити підняття висот труб на більш ефективні заходи, які були виконані на протязі 2022-2023 років.

1. Заходи по зменшенню викидів від основних джерел викидів від печей випалу плитки та джерел розпилювальних сушарок АТМ-065:

1. Збільшення температур подачі теплого повітря на печах на пальники з 150оС до 230-250оС, через заміну труб на подачу повітря на інший більш температуростійкий тип, економія споживання газу близько 2%.

2. Проведення регуляції тиску газу мін/макс на сервоприводах в кожній зоні випалу печей, а також тиск та кількість повітря для ефективного співвідношення повітря/газ. Економія споживання газу близько 1%.

3. Зроблена модернізація сушарень розпилювальних АТМ (3 шт.), заміна циклонів, вентилятора, труб, ремонт обшивки, що привело до збільшення продуктивності обладнання та зменшення використання газу. Економія від загального споживання газу складає 5%.

4. Зміна температурної кривої на печах випалу під формат плитки 60х60см, збільшення ефективності печі, до цього мали виробництво 7000 м2/добу, зараз 9000+ м2/добу. Зменшення споживання газу з 65 м3/т на 56 м3/т.

5. Утеплення повітропроводів на печі випалу №6, зменшення споживання газу на 2%.

6. Проведено зменшення товщини плиток з 8-9мм до 7-8мм по всіх форматах виробництва плитки, що вплинуло на збільшення продуктивності печей, та менше споживання газу на тону продукції.

7. Зменшено використання природного газу для сушки плиток на восьми сушарках в два рази.

Вартість впровадження заходів на виробництві керамічної плитки складає 250 тис.грн.

2. Заходи по зменшенню використання природного газу і викидів забруднюючих речовин в атмосферу від тунельних печей та сушарок на виробництві санітарної кераміки:

1 утеплення пічних возів (ватю мінеральною), що дає змогу не так швидко охолотитися пічному візку, який через 3 години знову заходить до печі, що в всю чергу потребує меншої затрати енергії на його нагрівання, і таким чином є скорочення споживання газу;

2. ущільнення швів на пічних возах, що забезпечує збереження втрат температури і в свою чергу призводить до менших затрат на нагрівання пічного візка;

3. збільшення завантаження пічного воза за рахунок зміни схеми завантаження, що в свою чергу дає результат: за один і той самий час проходження певної кількості виробів, але вже на меншій кількості возів, та зі зміненою швидкістю на печах, що приносить результат зменшення споживання газу;

4. при обстеженні дифузорів в димохідних каналах в тунельних печах Riedhammer було виявлено пошкодження. Дифузори були відремонтовані, що дозволило отримати більш рівномірну температуру в печах та більш ефективне спалювання газу.

5. Зменшено використання природного газу для сушки санітарної кераміки на чотирьох сушарках в три рази.

Вартість впровадження заходів по зменшенню використання природного газу складає 1,3 млн.грн.

3.Заходи по зменшенню викидів забруднюючих речовин в котельнях підприємства

У квітні 2023 р змонтовано теплообмінники в компресорній на заводі по виробництву керамічної плитки для використання тепла з охолодження компресорів для підігріву води для побутових потреб та опалення офісу. При впровадженні цього заходу відмовились від потреб використання котлів у теплі періоди та знизили на 70% використання газу у опалювальний сезон.

Зниження споживання газу в період з квітня по листопад (включно) 2023 р у порівнянні до аналогічного періоду 2021 року складає 29 000 м3.

В листопаді 2023 року завершили монтаж рекуператорів тепла на двох компресорах на заводі по виробництву санітарної кераміки. В результаті теплова енергія від охолодження компресорів використовується для підігріву води в технологічній котельні заводу по виробництву санітарної кераміки.

Економія споживання природного газу складає 117 150 м3/рік.

Вартість впровадження заходів по зменшенню використання природного газу в котельнях підприємства складає 1,026 млн.грн.

Таким чином, після впровадження всіх вищезазначених заходів розробляти заходи немає потреби, так як розрахунок розсіювання не виявив перевищень санітарно-гігієнічних показників якості атмосферного повітря (ГДК, ОБРВ) у приземному шарі атмосфери на межі санітарно-захисної зони.

Саме тому ми пропонуємо, з метою зміцнення позицій фінансово-економічної безпеки у стратегічній перспективі пропонуємо здійснити реконструкцію виробництва «Церсаніт Інвест».

Основною метою реконструкції виробництва є розширення номенклатури і збільшення потужності виробництва керамічної плитки і санітарно-технічних приладів.

Реалізація та введення в експлуатацію передбачається двома чергами:

Перша черга - розширення виробництва керамічної плитки з 10 до 13 млн.м2/рік. Одночасно припиняється виробництво плитки розміром 10x10 см і впроваджується виробництво плитки розміром 60x60 см та ін.

Друга черга - розширення виробництва санітарної кераміки (умивальники, компакт, унітази, пісуари) з 2 до 3 млн. виробів на рік. Результати впливу запропонованого заходу представлено у табл. 3.5. За результатами даного заходу очікується зростання виручки від реалізації на 4,5 %, чистого прибутку на 10,21%, а рентабельності продажів на 5,5%.

Таблиця 3.5

Оцінка впливу реконструкції виробництва на результати діяльності ТОВ
«Церсаніт Інвест»

Зміст заходу	Показників	Значення показників		Оцінка впливу на ефективність	
		2024	2025	Абсолютне, тис.грн.	Відносний %
Реконструкція виробництва	Виручка від продажу, тис. грн.	3826441,00	3998630,85	172189,85	4,50
	Чистий прибуток, тис. грн.	365325,00	402624,68	37299,68	10,21
	Рентабельність продажів, %	9,55	10,07	0,52	5,46

Таким чином, здійснивши комплексне дослідження впливу факторів на систему економічної безпеки підприємства в умовах конкурентного середовища, ми дійшли висновку, що дана тема є досить актуальною у зв'язку із високим рівнем його динамічності. Вважаємо, що дослідження факторів можна розглядати з точки зору поділу їх на три рівні: комплексний, функціональний, предметний. Комплексний рівень являється тим, що формує та вносить постійні зміни і включає в себе охоплення та поділ їх усіх на внутрішні та зовнішні, що безпосередньо стосується конкурентного середовища. Функціональний рівень враховує окремі категорії впливу на діюче конкурентне середовище, які відповідають актуальним компонентам економічної безпеки підприємства. А предметний рівень – дозволяє цілеспрямовано досліджувати окремі чинники та їх вплив на систему економічної безпеки підприємства.

3.3. Моделювання показників фінансово-економічної діяльності підприємства

Метод регресійного аналізу вважається найдосконалішим з усіх використовуваних нині нормативно-параметричних методів. Він широко застосовується для аналізу та встановлення рівня і співвідношень вартості продукції, яка характеризується наявністю одного або декількох техніко-економічних параметрів, що характеризують головні споживчі якості. Регресивний аналіз надає можливість знайти емпіричну форму залежності ціни від техніко-економічних параметрів товарів і виробів. При цьому він виступає в ролі цільової функції параметрів. Метод регресійного аналізу особливо ефективний за умови здійснення розрахунків за допомогою сучасних інформаційних технологій і систем.

Регресійний аналіз проводиться на основі побудованого рівняння регресії і визначає внесок кожної незалежної змінної у варіацію досліджуваної (прогнозованої) залежної змінної величини. Основними завданнями регресійного аналізу є :

- визначення впливу факторів на результативний показник (в абсолютних показниках);
- встановлення форм залежності (позитивна, негативна, лінійна, нелінійна);
- визначення функції регресії. Важливо не тільки вказати загальну тенденцію зміни залежної змінної, але і з'ясувати, якою була б дія на залежну змінну головних чинників – причин, якби інші (другорядні, побічні) чинники не змінювалися б (знаходилися б на одному і тому ж середньому рівні), і якщо були б виключені випадкові елементи;
- оцінка невідомих значень залежної змінної.

Залежно від кількості змінних величин виділяють різні види регресійного аналізу. Якщо змінна величина завжди одна, то змінних може бути як одна, так і декілька. Виходячи з цього, виділяють два види регресійного аналізу: парний (простий) регресійний аналіз і регресійний аналіз на основі множинної регресії, або багатofакторний.

Парний регресійний аналіз – вид регресійного аналізу, що включає у себе розгляд однієї незалежної змінної величини, а багатофакторний – відповідно дві величини і більше.

Зважаючи на характер зв'язку, в регресійному аналізі можуть використовуватися лінійні та нелінійні функції. Для визначення характеру залежності та, відповідно, побудови рівняння регресії доцільно застосувати графічний метод, порівняння рівнобіжних рядів вихідних даних, табличний метод.

Розглянемо методику кореляційно–регресійного аналізу на прикладі лінійного зв'язку, який описується лінійним рівнянням регресії. Передусім для цього необхідно підібрати та обґрунтувати рівняння зв'язку, що відповідає характеру аналітичної стохастичної залежності між досліджуваними ознаками. На прикладі показників діяльності ТОВ «Церсаніт Інвест» дослідимо взаємозв'язок між виручкою від реалізації та витратами на збут. Рівняння регресії показує як в середньому змінюється результативна ознака Y під впливом зміни факторної ознаки X .

На першому етапі доцільно застосувати графічний метод для формування гіпотези про наявність саме лінійного взаємозв'язку між ознаками. Для даного дослідження наведемо дані в табл 3.6.

Таблиця 3.6.

Вихідні дані для дослідження і побудовання рівняння лінійної регресії
ТОВ «Церсаніт Інвест» за 2019–2023 роки

Роки	Одн.вміру	2019	2020	2021	2022	2023
У (виручка)	Тис.грн.	2061029	2015039	2555641	2141335	3826441
Х (витрати на збут)	Тис.грн.	70053	61934	333375	269770	592072

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

В нашому випадку величиною Y виступає виручка від реалізації, а величиною X – витрати на збут. Наявність такої кореляційної залежності можна перевірити, розрахувавши коефіцієнт кореляції:

$$r = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i y_i - \bar{X} \bar{Y}}{\sigma_x \sigma_y} = \frac{\text{cov}(x, y)}{\sigma_x \sigma_y}, \quad (3.1)$$

де n – кількість пар відповідних значень (x_i, y_i) , $\bar{X}, \bar{Y}$ – середні арифметичні величин X та Y , σ_x та σ_y – їх середньоквадратичні відхилення, $\text{cov}(x, y)$ – коваріація величин X та Y :

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})^2}, \sigma_y = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{Y})^2},$$

$$\text{cov}(x, y) = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})(y_i - \bar{Y}). \quad (3.2)$$

Коефіцієнт кореляції є критерієм щільності лінійного взаємозв'язку між змінними x і y . Значення коефіцієнта кореляції розташовані між -1 та $+1$ ($-1 \leq r_{yx} \leq 1$). Позитивне значення коефіцієнта кореляції свідчить про прямий зв'язок між змінними (із зростання однієї ВВ зростає середнє значення іншої), а негативне – про зворотний зв'язок. Коли коефіцієнт кореляції прямує за модулем до 1 , це свідчить про наявність сильного лінійного зв'язку між x і y ; у протилежному випадку, коли коефіцієнт кореляції прямує до 0 , лінійного зв'язку немає.

Між досліджуваними показниками коефіцієнт кореляції становить $0,93$, що свідчить про прямий лінійний зв'язок.

Коефіцієнт детермінації регресійної моделі R^2 є одним з критеріїв адекватності моделі до статистичних даних і показує, на скільки відсотків варіація залежної змінної y визначається варіацією незалежної змінної x . Наприклад, у нашому випадку, значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,92$ (рис.3.3) свідчить про те, що 92% загальної дисперсії змінної y пояснюється рівнянням регресії, а 8% – іншими неврахованими в моделі випадковими факторами, що свідчить про високу адекватність побудованої моделі до статистичних даних.

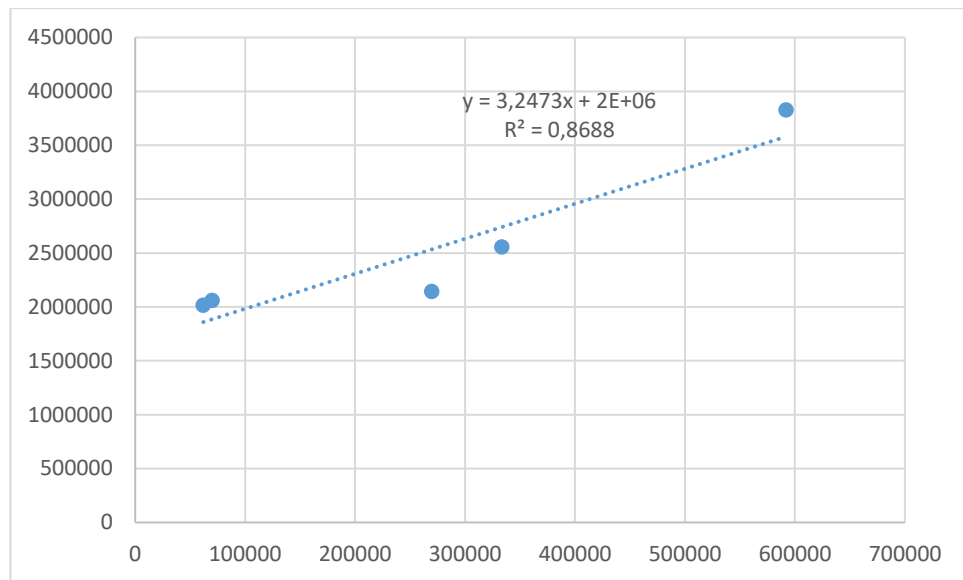

Рис. 3.3. Діаграма розсіювання

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

Маючи значення R^2 можна здійснити строгу перевірку адекватності моделі. Для цього використовується F – критерій Фішера. Спочатку розраховується відношення Фішера (F – статистика):

$$F = \frac{R^2}{1 - R^2} (n - 2). \quad (3.3)$$

Потім для рівня значущості α (як правило він дорівнює 0,05 або 0,01) та ступенів свободи $k_1 = 1$; $k_2 = n - 2$ визначається критичне значення критерію Фішера $F_{kp} = F_{\alpha, 1, n-2}$. Якщо виконується співвідношення

$$F > F_{kp} \quad (3.4)$$

то побудована регресійна модель адекватно апроксимує дані спостережень.

У нашому випадку $F(35,4) > F_{кр}(10,13)$, що свідчить про адекватність моделі.

Також для перевірки статистичної значущості коефіцієнта кореляції використовують t - критерій Стюдента:

$$t_r = \frac{r_{xy} \sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r_{xy}^2}}, \quad (3.5)$$

розраховане значення порівнюють його з критичним значенням параметра

$t_{kp} = t_{\alpha/2, n-2}$, де α - рівень значущості, зв'язаний з рівнем надійності P співвідношенням $\alpha = 1 - P$. Якщо виконується співвідношення

$$|t_r| > t_{kp}, \quad (3.6)$$

то коефіцієнт r_{xy} - є значущим (статистично значуще відрізняється від нуля).

На другому етапі верифікації моделі регресії слід здійснити перевірку статистичної значущості параметрів моделі a_0, a_1 . Для кожного з коефіцієнтів необхідно розрахувати t - статистику:

$$t_{a_0}^* = \frac{|a_0|}{S_{a_0}}, \quad t_{a_1}^* = \frac{|a_1|}{S_{a_1}}. \quad (3.7)$$

Тут $S_{a_0}^2, S_{a_1}^2$ - дисперсії параметрів a_0, a_1 ; S_{a_0}, S_{a_1} - середньоквадратичні похибки визначення параметрів регресії

$$S_{a_1}^2 = \frac{S^2}{n \cdot \sigma_x}, \quad S_{a_0}^2 = \frac{S_{a_1}^2 \cdot \sum x_i^2}{n}, \quad S^2 = \frac{\sum (y_i - y_i^*)^2}{n-2}. \quad (3.8)$$

Якщо виконується умова $|t_{a_j}^*| > t_{kp}$, то відповідний параметр a_j вважається статистично значущим. Якщо статистично незначущим є параметр a_1 , то неадекватною є вся модель парної лінійної регресії у цілому і вона повинна бути перебудована. Якщо статистично незначущим є параметр a_0 , це не впливає на адекватність моделі. Це означає, що модель має право на практичне використання.

Можна зробити висновок, що коефіцієнти регресії a_1 є статистично значущим ($|t_{a_j}^*| > t_{kp}$), a_0 є статистично не значущим ($|t_{a_j}^*| < t_{kp}$). Такі результати свідчать про те, що дана модель має право на практичне застосування.

Отже, зв'язок між витратами на збут та виручки від реалізації продукції є тісним та прямолінійним.

ВИСНОВКИ

Швидкий розвиток економіки та багатогранність економічних процесів створюють численні загрози для стабільного функціонування сучасних підприємств. Спроможність досягати визначених стратегічних цілей і розвиватися залежить від здатності підприємства протистояти внутрішнім та зовнішнім дестабілізаційним факторам, що прямо пов'язано з рівнем його економічної безпеки. Існуючі підходи та методи забезпечення економічної безпеки дозволяють кожному підприємству розробити індивідуальну систему захисту економічних інтересів, яка відповідає його стратегічним пріоритетам та умовам розвитку.

Ключову роль у системі забезпечення економічної безпеки відіграє механізм забезпечення економічної безпеки, який представляє собою комплексну систему форм, методів і важелів впливу на господарську, фінансову та інші сфери діяльності підприємства. Цей механізм орієнтований на створення належного рівня економічної безпеки, необхідного для досягнення стратегічних, тактичних і оперативних цілей підприємства. Ефективне використання різних комбінацій цих елементів сприяє стабільному розвитку підприємства і робить його стійким до впливу як зовнішніх, так і внутрішніх загроз.

У даній кваліфікаційній роботі здобув подальшого розвитку підхід до формування механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, до складу якого віднесено блоки складових елементів економічної безпеки, суб'єкти, методи, засоби та інструменти, а також поділ факторів впливу на зовнішні та внутрішні, що дозволить підприємству зберігати стабільне та невразливе становище до дії внутрішніх та зовнішніх загроз, і таким чином забезпечити належний рівень економічної безпеки у коротко- та довгостроковому періоді.

По основним техніко-економічним показниках спостерігається загальна тенденція до їх погіршення у 2022 році та покращення у 2023 році. Так, виручка від реалізації зменшилася у 2022 році на 16 %, однак у 2023 році уже зростає на

79% у порівнянні з минулими роками. Поряд з цим варто відмітити, що показник фондівдачі основних фондів після незначного зменшення у 2022 році зростає у 2023 році. Безумовно це розцінюється досить позитивно для підприємства. Поряд з цим варто відмітити, що досліджуване підприємство було збиткове у 2022 році, однак у 2024 році прибутки зростають, а рівень рентабельності продукції становить 9,5%.

На основі аналізу майна підприємства спостерігаємо зменшення частки оборотних активів з 62% у 2021 році до рівня 49 % у 2022 році, а у 2023 році зростання до рівня 55%. Решта припадає на оборотні активи. Оптимальна структура активів для промислового підприємства залежить від ряду факторів (таких як галузь, розмір підприємства, стадія розвитку, економічна ситуація та стратегічні цілі). Однак загальні рекомендації такі: необоротні активи (60-70%), оборотні активи (30-40%). Можна сказати, що структура активів наближалася до оптимальних значень у 2021 та 2023 рр.

Щодо капіталу підприємства, то варто відмітити, що у його структурі за весь досліджуваний період спостерігається від'ємне значення власного капіталу (за рахунок наявності у підприємства непокритого збитку). Також спостерігається негативна тенденція до зростання залученого капіталу. Так, його значення зросло на 11% у 2022 році та на 21% у 2023 році відповідно до значень попередніх років. Безумовно це розцінюється як негативний фактор.

На основі отриманих результатів аналізу ліквідності видно, що показники у 2022 році у порівнянні з минулим 2021 роком зменшуються, а у 2023 році зростають. Варто відмітити, що жодний з показників ліквідності (на абсолютна, ні термінова, ні загальна ліквідність) не відповідають нормативному значенню, що свідчить про нестачу активів підприємства для покриття своїх поточних зобов'язань. В межах норми знаходяться коефіцієнти мобільності активів, адже вони більше 0,5 та співвідношення активів (більше 1).

Аналіз ділової активності свідчить про погіршення показників оборотності у 2022 році та їх незначне покращення у 2023 році. Безумовно зростання оборотності свідчить про покращення ділової активності саме у 2023 році.

Аналіз рентабельності ТОВ «Церсаніт Інвест» свідчить про те, що за весь досліджуваний період підприємство було рентабельним лише у 2021 та 2023 рр.. Найвищі показники рентабельності спостерігаються у 2021 році. У наступному 2020 році прослідковується тенденція до їх зниження, адже підприємство отримувало збиток та у 2023 році до їх зростання. Проте їх значення не досягають значень базового 2021 року.

Згідно розрахованих значень, можна стверджувати, що для ТОВ «Церсаніт Інвест» притаманний критичний рівень фінансово-економічної безпеки у 2021 році, у 2022 році відповідає значенню критично низькому. Незважаючи, що показники ділової активності та прибутковості підприємства зростають у 2023 році, показник безпеки, хоч і зростає та є найбільшим серед значень досліджуваного періоду, але не досягає нормативу 1, становить 0,54, що відповідає низькому рівню.

У роботі було встановлено, що у ПАТ «Церсаніт Інвест» більшість фінансово-економічних показників не відповідають нормативу, що вплинуло на результуючий показник економічної безпеки. Відповідно розробка механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки для ТОВ «Церсаніт Інвест» матиме стратегічний характер на основі врахування як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. А це у свою чергу дозволить компанії стабільно функціонувати і досягати своїх бізнес-цілей.

До основних рівнів такого механізму віднесено: комплексний, функціональний та предметний. Розглянутий механізм забезпечення безпеки розробляється у контексті загальної стратегії управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

З метою зміцнення позицій фінансово-економічної безпеки у стратегічній перспективі пропонуємо здійснити реконструкцію виробництва «Церсаніт Інвест». Основною метою реконструкції виробництва є розширення номенклатури і збільшення потужності виробництва керамічної плитки і санітарно-технічних приладів.

Реалізація та введення в експлуатацію передбачається двома чергами. Перша черга - розширення виробництва керамічної плитки з 10 до 13 млн.м²/рік. Одночасно припиняється виробництво плитки розміром 10х10 см і впроваджується виробництво плитки розміром 60х60 см та ін. Друга черга - розширення виробництва санітарної кераміки (умивальники, компакт, унітази, пісуари) з 2 до 3 млн. виробів на рік. За результатами даного заходу очікується зростання виручки від реалізації на 4,5 %, чистого прибутку на 10,21%, а рентабельності продажів на 5,5%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3: [редкол. С. В. Мочерний та ін.]. К.: Вид. центр «Академія», 2002. 952 с.
2. Економічний словник-довідник / [ред. С. В. Мочерний]. К.: Феміна, 1995. 368 с.
3. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2011. № 9. С. 92–98.
4. Офіційний сайт ТОВ «Церсаніт Інвест». URL: <https://www.cersanit.com/ua-ua/pro-kompaniu/grupa-cersanit-ta-brendi/misia-cersanit/>
5. Антонова О. Систематизація методичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства. Схід. 2010. С. 3-7.
6. Ареф'єв С., Ареф'єва О., Андрієнко М. Чинники впливу на зміни особливостей і видів об'єктів інтелектуальної власності в сучасних трендах управління промисловим підприємством та технологічних нововведень . Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки). 2023. № 5. С. 89–95.
7. Ареф'єва О., Титикало В., Коваленко Н. Економічний механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств при нестабільності зовнішнього середовища. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. 2023. 16(32). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-16\(32\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0654-16(32)-03)
8. Бородіна О. М. Людський капітал на селі: наукові основи, стан, проблеми розвитку: [монографія] / О. М. Бородіна. К.: ІАЕ УААН, 2006. 277 с.
9. Бедринєць М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
10. Бондарчук Н. В. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. Ефективна економіка. 2016. № 11.
11. Брюховецька Н.Ю. (1999) Економічний механізм підприємства в ринковій економіці: методологія і практика. [The economic mechanism of an

enterprise in a market economy: methodology and practice] Донецьк: ІЕП. (in Ukrainian)

12. Варналій З. С. Економічна безпека: [навч. посіб.] / З. С. Варналій. К.: Знання, 2009. – 647 с.

13. Варналій З.С., Мельник П.В., Тарангул Л.Л., Лібанова Е.М., Кириленко В.І., Кредісов В. А., Мазур І. І., Сухоруков А. І., Белінська Я.В., Васильців Т.Г. (2009) Економічна безпека. [Economic security] Київ: Знання. (in Ukrainian)

14. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: Монографія. / Т.Г. Васильців. Львів: Арал, 2008. 384с.

15. Васюткіна Н. В., Смірнова А. С. Формування стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки підприємства як засобу підвищення конкурентоспроможності. Бізнес Інформ. 2022. № 9. С. 53–59.

16. Вовк В.В. (2014) Формування системи економічної безпеки підприємства [Formation of the system of economic security of the enterprise]. URL: http://confcontact.com/2014_04_25_ekonomika_i_menedgment/tom2/10_Vovk.htm.

17. Герасимчук, В.Г. (2021). Фінансова безпека підприємства: теоретичні основи та практичні аспекти. Фінанси України, №9, с. 34–41.

18. Грибіненко О.М. (2017) Сутність та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства [Essence and ways of ensuring economic safety of the enterprise] Херсон: Науковий вісник Херсонського державного університету, № 22-1, с. 98–100.

19. Діденко Є. О. Функціональні складові економічної безпеки підприємства та їх сутність / Є. О. Діденко // Економіка: проблеми теорії та практики. Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. № 251, т. 3. С. 773-777

20. Дуб Б.С. (2016) Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства: сутність, структура, значення [The mechanism of ensuring the economic security of an enterprise: the essence, structure, meaning]. ЖДТУ, с. 63–65.

21. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч. посібник / [В. Л. Ортинський, І. С. Керницький та ін.] К.: Правова єдність, 2009 . 544 с.
22. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / М.І. Зубок, В.С. Рубцов, С. М. Яременко та ін. К. : 2012. 226 с
23. Євдокимова Н. М. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. / Н. М. Євдокимова, А. В. Кірієнко. – К.: КНЕУ, 2005. – 110 с.
24. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Шевчук Є. Г. Фактори впливу на процес управління економічною безпекою підприємств в умовах військового стану. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 2. С. 120–125.
25. Жихор О.Б. Економічна безпека: навч. посіб. / О. Б. Жихор, Т. М. Куценко. Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013. 144 с.
26. Іванюта Т. (2013) Економічна безпека підприємства [Economic security of the enterprise] Київ: Центр учбової літератури.
27. Ілляшенко О.В. (2014) Механізм функціонування системи економічної безпеки підприємства: підхід до побудови. [Mechanism of functioning of the system of economic security of the enterprise: approach to construction] *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*, № 26(1), с. 160–168.
28. Ільяшенко С. Н. Економічна безпека підприємства / С. Н. Іляшенко URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/16196/1/2003_3.pdf
29. Іпполітова І. Я. Методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 96-101.
30. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства // *Економіка держави*. К., 2010. № 1. С. 61–62.
31. КВЕД ТОВ «Церсаніт Інвест». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/33529350/
32. Киш Л.М. Аналіз структури капіталу та можливості її оптимізації. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. №2. С. 70-79.

33. Ковальчук А. М. Чинники стратегічного управління економічною безпекою підприємства в умовах змін. Економічний вісник НТУУ "КПІ". 2021. № 18. С. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.18.2021.247231>
34. Колот, М.В. Фінанси підприємств: теорія і практика: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2009. 560 с.
35. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2008. №1 (1). С. 86-97.
36. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
37. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості. Бізнес Інформ. 2019. № 7. С. 14-19. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-14_19.pdf
38. Кузенко Т. Б. Управління фінансовою безпекою. Бізнесінформ. 2007. № 12(1). С. 27–29.
39. Кульпінський С. Роль фінансової безпеки України в поглибленні інтеграційних стосунків з європейськими країнами. Фінансова консультація. 2015. № 5. С. 34-35.
40. Куц. Л. Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ. 2012. 114с.
41. Кучмей О. В. Моделювання ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі ПАТ «Укрбуд»). Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2017. № 19. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6037>
42. Кушнір І.В., Болгов В.Є. Сутність фінансової безпеки підприємства та методики її дослідження. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2022. Том 2. № 14. С. 232–236. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/12847-Текст%20статті-25537-1-10-20221130%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/12847-Текст%20статті-25537-1-10-20221130%20(1).pdf)

43. Лисюк О. Г. Нечипоренко Т. Д. Теоретичні аспекти фінансової безпеки підприємства. Матеріали науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції». Вінниця. 2022 р. С. 215-217. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f427c191-a5ff-4660-a8d7-85670fe4db05/content#page=215>
44. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: «ХайТек Прес», 2008. 336 с.
45. Ляхович О. О., Середюк О. С. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки підприємства. Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки». Випуск 2 (102). 2023. С. 127-137. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/27700/1/Ve10211.pdf>
46. Ляхович О.О. Особливості застосування інтегрального підходу до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємств. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України: монографія / Мельник Л. В., Ковшун Н. Е., Боднарюк І. Л. та ін. : та інші. Частина 2. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2021, 199 с.
47. Малик О. В. Показники оцінки фінансової безпеки підприємств: критерії та детермінантні характеристики. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2013. № 5, т. 1. С. 263-268. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1eda204f-596c-4057-aa96-1b72dc094edb/content>
48. Марусяк Н. Л., Бак Н. А. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. Економіка та держава. 2022. № 2. С. 109–113. URL: [10.32702/2306-6806.2022.2.109](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.2.109)
49. Марусяк Н. Л., Пильнюк Д. Банкрутство підприємства: сутність, причини та наслідки. Економіка та суспільство, 2021. (33). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-29>
50. Маручок А. Р., Тимошенко О. В. Методи оцінки фінансової безпеки підприємства. Інститут економіки, управління та інформаційних технологій. Полтава : ПУЕТ, 2019. 504 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8964/1/%d0%a1%d1%82%d0%b0%d>

1%82%d1%82%d1%8f_%d0%9c%d0%b0%d1%80%d1%83%d1%87%d0%be%d0%ba.pdf 34

51. Мельник Л. М. Вплив стану оборотних активів на рівень фінансово - економічної безпеки підприємства. Зб. наукових праць «Проблеми раціонального використання соціально-економічного і природно – ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції» 2015, №1. С.78-83

52. Міценко Н.Г. (2012) Діагностика дієвості економічного механізму торговельного підприємства [Diagnostics of the efficiency of the economic mechanism of a trading enterprise] Львів: ЛКА.

53. Мойсеєнко І.П. (2011) Управління фінансово-економічною безпекою підприємства. [Management of financial and economic security of the enterprise] Львів: Держ. ун-т внутр. справ. (in Ukrainian)

54. Мосцевенко К. Є. Характеристика факторів, які впливають на систему економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності. Академічні візії. 2024. № 27. С. 1–8.

55. Овчаренко Л. В. Конкурентні сили як фактор зміцнення економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану та напрями їх аналізу. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 6 (06). С. 36-40.

56. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч. посібник / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький та ін. – К. : Правова єдність, 2009 . 544 с.

57. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. 251с.

58. Офіційний сайт «Kolo» URL: <https://www.kolo.ua/#gref> 15

59. Офіційний сайт «Roca» URL: <http://www.roca.ua/> 16

60. Поняття товариства з обмеженою відповідальністю. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>

61. Пашнюк Л. О. Економічна безпека підприємства: сутність, складові та фактори забезпечення. Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 22. С. 48–50.

62. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Кравчук Н.М. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства. Вісник економічної науки України. 2022. № 1 (42). С. 64–69.
63. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. Київ: КНЕУ. 2000. 528с.
64. Практичні заняття з охорони праці у ТОВ «Церсаніт Інвест». URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/zht/uk/publish/article/87328;jsessionid=D889D4566D4173ECB2081D915F158A02>
65. Прохорова В., Крутова А., Дяченко, К. Економічна безпека підприємств України в умовах дестабілізаційного розвитку. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. 2022. № 14(28). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-14\(28\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0654-14(28)-10)
66. Сазонець І. Л. Міжнародні стандарти безпеки підприємств: навч. посіб. Рівне: Волин, обереги, 2015. 352 с.
67. Сафонік Н., Дудік А. Особливості формування системи економічної безпеки авіапідприємств в умовах трансформаційних перетворень. Економіка та суспільство. 2022. № 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-9>
68. Сосновська І.М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств / І.М. Сосновська // Ефективна економіка. – 2015. – №9. – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4303>
69. Томчишен, О.А. (2021). Сучасні виклики економічної безпеки підприємств України. Вісник економіки та управління, №2, с. 12–18.
70. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Знання, 2012. 815 с.
71. Фінанси підприємств: навч. посіб. за ред. В.В. Ковалев. К.: КНЕУ, 2006. 560 с.
72. Фінанси підприємств: теоретико-методичне забезпечення формування та відтворення: монографія. І. В. Журавльова, О. М. Ястремська, Л.

О. Макаренкова, Т. Б. Кузенко, С. В. Добриньта ін. Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. 428 с.

73. Фінансова безпека підприємства: навч. посіб.: Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Литовченко. Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. 304 с.

74. Фінансова безпека підприємства: навч. посіб.: Т. Б. Кузенко, Н. В. Сабліна. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 123 с.

75. Фінансовий аналіз: навч. посіб. М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон. Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.

76. Фролов С. М. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання. Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”. 2015. 332 с.

77. Фурик В.Г. Фінанси підприємств: Практикум / В.Г. Фурик, І.М. Кулик – Вінниця: ВНТУ, 2018. – 93 с.

78. Хринюк О. С., Бова В. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/46.pdf

79. Хринюк О.С. (2015) Система забезпечення економічної безпеки підприємства: основні елементи [The system of ensuring the economic security of the enterprise: the main elements]: Ефективна економіка, № 3.

80. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. К.: ЦУЛ, 2008. 566с.

81. Чалий О. І. Трудові ресурси: аспекти формування та розвитку: [монографія] / О. І. Чалий, А. В. Лобза. Д.: ДДФЕІ, 2013. 96 с.

82. Череп А., Дашко І., Огренич Ю. Діджиталізація бізнес-процесів на підприємствах як фактор забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах сучасних євроінтеграційних викликів. Економіка та суспільство. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-36>

83. Чернявська О.В. Фінансова спроможність суб'єкта господарювання та напрями її дослідження. Збірник матеріалів міжнародної науковопрактичної конференції «Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність»; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, 2010. С. 174- 176
84. Швець Ю.О. Цикало К. С. Методичний підхід до оцінки рівня фінансової безпеки промислових підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 25(1). С. 162–168. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_25%281%29__36/
85. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства: навч. посіб. Мін-во освіти і науки України. К. : КНЕУ. 2013. 440 с
86. Шевчук В. Р., Чернобай Л. І. Концепція управління фінансами підприємств на базі економічної доданої вартості. 2007.
87. Школьник І.О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
88. Що таке ТОВ. URL: <http://itin.ua/scho-take-tov-stvoryumo-svoyu-kompaniyu.html>
89. Якого виробника купити сантехніку URL: <https://aqua-therm.org/ua/blog7-brandy-santehniku>
90. Яструбецька Л. Комплексна методика оцінки рівня фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в Україні за умов гібридних загроз. Підприємництво та інновації. 2021. No 17. С. 75-82.
91. A Euromoney Institutional Investor Company URL: <http://www.securities.com/emis/>

ДОДАТКИ

ата звіту	28.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA18080210010083159
Кількість працівників	1 061

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 289.00	3 289.00
первісна вартість	1001	4 883.00	5 738.00
накопичена амортизація	1002	2 594.00	2 449.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	417 292.00	513 207.00
Основні засоби	1010	974 902.00	1 231 818.00
первісна вартість	1011	3 470 850.00	3 853 910.00
знос	1012	2 495 948.00	2 622 092.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	91 558.00	197 447.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Відстрочені податкові активи	1045	82 135.00	85 993.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 568 176.00	2 031 754.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	430 159.00	754 575.00
Виробничі запаси	1101	175 572.00	312 207.00
Незавершене виробництво	1102	14 649.00	23 976.00
Готова продукція	1103	133 305.00	270 308.00
Товари	1104	106 633.00	148 084.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	388 499.00	710 132.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	285 339.00	108 158.00
з бюджетом	1135	88 655.00	58 239.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	47 557.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	75 631.00	5 249.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	76 244.00	339 539.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Гроші та їх еквіваленти	1165	143 444.00	489 661.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	0.00	
Витрати майбутніх періодів	1170	1 038.00	1 748.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	27 977.00	21 048.00
Усього за розділом II	1195	1 516 986.00	2 488 349.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	3 085 162.00	4 520 103.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	370 489.00	370 489.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	35 385.00	35 385.00
Емісійний дохід	1411	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2 443 516.00	-2 075 660.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	-2 037 642.00	-1 669 786.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	17 907.00	12 868.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Усього за розділом II	1595	17 907.00	12 868.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 551 228.00	3 956 589.00
товари, роботи, послуги	1615	1 414 454.00	2 005 267.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 256.00	5 229.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	5 343.00	10 048.00
за одержаними авансами	1635	2 713.00	17 015.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	93 758.00	182 682.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	35 145.00	191.00
Усього за розділом III	1695	5 104 897.00	6 177 021.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	3 085 162.00	4 520 103.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 826 441.00	2 141 335.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 386 142.00	1 593 975.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	1 440 299.00	547 360.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	116 546.00	75 326.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Адміністративні витрати	2130	78 810.00	67 605.00
Витрати на збут	2150	392 072.00	269 770.00
Інші операційні витрати	2180	540 243.00	1 177 700.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	545 720.00	
збиток	2195		892 389.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	37 677.00	9 066.00
Інші доходи	2240	240.00	2 032.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	149 802.00	70 818.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	3 669.00	1 673.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	430 166.00	
збиток	2295		953 782.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-64 841.00	9 883.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	365 325.00	
збиток	2355		943 899.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	365 325.00	-943 899.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	1 600 003.00	1 036 694.00
Витрати на оплату праці	2505	257 749.00	163 019.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	57 616.00	40 971.00
Амортизація	2515	197 469.00	201 999.00
Інші операційні витрати	2520	437 016.00	286 540.00
Разом	2550	2 549 853.00	1 729 223.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Фінансова звітність за 2022 рік

[2023 рік](#)[2022 рік](#)[2021 рік](#)[2020 рік](#)

Дата звіту	26.10.2023
Період	2022 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA18080210010083159
Кількість працівників	1 067

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 396.00	2 289.00
первісна вартість	1001	4 867.00	4 883.00
накопичена амортизація	1002	2 471.00	2 594.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	106 452.00	417 292.00
Основні засоби	1010	1 088 159.00	974 902.00
первісна вартість	1011	3 574 423.00	3 470 850.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
знос	1012	2 486 264.00	2 495 948.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	91 558.00	91 558.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	42 178.00	82 135.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	114 020.00	
Усього за розділом I	1095	1 444 763.00	1 568 176.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
II. Оборотні активи Запаси	1100	461 485.00	430 159.00
Виробничі запаси	1101	0.00	
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	889 227.00	388 499.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	39 500.00	285 339.00
з бюджетом	1135	71 094.00	88 655.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	45 914.00	75 631.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	83 984.00	76 244.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	390 604.00	143 444.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	0.00	
Витрати майбутніх періодів	1170	2 615.00	1 038.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	27 977.00
Усього за розділом II	1195	1 984 423.00	1 516 986.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	3 429 186.00	3 085 162.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	370 489.00	370 489.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Додатковий капітал	1410	35 385.00	35 385.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1 506 890.00	-2 443 516.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	-1 101 016.00	-2 037 642.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 773 253.00	1 527 700.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 773 253.00	1 527 700.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 603 629.00	2 041 435.00
товари, роботи, послуги	1615	1 055 221.00	1 414 454.00
розрахунками з бюджетом	1620	4 339.00	2 256.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	1 337.00	
розрахунками з оплати праці	1630	9 553.00	5 343.00
за одержаними авансами	1635	128.00	2 713.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	82 479.00	93 758.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	263.00	35 145.00
Усього за розділом III	1695	2 756 949.00	3 595 104.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	3 429 186.00	3 085 162.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 141 335.00	2 543 991.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 593 975.00	1 894 347.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	547 360.00	649 644.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	75 326.00	55 602.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	67 605.00	47 079.00
Витрати на збут	2150	269 770.00	276 089.00
Інші операційні витрати	2180	1 177 700.00	72 673.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		309 405.00
збиток	2195	892 389.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	9 066.00	8 787.00
Інші доходи	2240	2 032.00	429 284.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Фінансові витрати	2250	70 818.00	94 018.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	1 673.00	22 394.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		631 064.00
збиток	2295	953 782.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	9 883.00	-141 875.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		489 189.00
збиток	2355	943 899.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-943 899.00	489 189.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	1 036 694.00	1 311 409.00
Витрати на оплату праці	2505	163 019.00	208 283.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	40 971.00	47 602.00
Амортизація	2515	201 999.00	197 409.00
Інші операційні витрати	2520	286 540.00	344 811.00
Разом	2550	1 729 223.00	2 109 514.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт подібності

метадані

Заголовок
Федюк_073_Менеджмент.docx

Автор
Федюк Софія Ігорівна

Науковий керівник / Експерт
Федюк Софія Ігорівна

Підрозділ
National University of Water and Environmental Engineering

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	691
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	0	36
Білі знаки	0	0
Парафрази (SmartMarks)	a	216

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

		Копір тексту	
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19817/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%81%D1%8B_%D0%9F%D0%BE%D1%B2%D1%8F%D0%B1%D0%B8%D0%BD%20%D0%9C_%D0%AE_.pdf	183	1.20 %
2	Васютина 11/9/2024 Publishing House "Helvetica" (Видавничий дім "Гельветика")	92	0.60 %
3	https://meqr.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/TOV-TSERSANIT-INVEST.docx	73	0.48 %